

Општина Штип

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип (2012 – 2017)

Декември, 2011

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Ја користиме оваа можност да им изразиме голема благодарност на CIRA која ја реализира Cívica Mobilitas програмата, финансирана од SBC, Советот на Општина Штип, Мрежата за рурален развој на Република Македонија, Консултантската куќа ИДЕА ОК и на сите оние кои активно учествуваа во изработката на оваа Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип.

Посебна благодарност до Градоначалникот на Општина Штип

Г-дин, Д-р Зоран Алексов

за прифаќањето на иницијативата и поттикнувањето на активности за креирање на овој документ кој ќе стане интегрален дел од Стратегијата за развој на Општина Штип.

СОДРЖИНА

ВОВЕД	5
ПРОФИЛ НА ОПШТИНАТА.....	8
I. ГЕНЕРАЛНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОНОТ НА ОПШТИНА ШТИП	8
1. Географска положба	8
2. Историјат	8
3. Природни ресурси	10
4. Животна средина	12
II. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ЗА ОПШТИНА ШТИП.....	20
1. Население	20
2. Статистичка состојба со вработени и невработени	20
3. Активно население	21
4. Степен на образование на населението	21
III. ЗЕМЈОДЕЛИЕ	21
1. Земјоделски површини и карактеристики	21
2. Риболов	22
3. Наводнување	22
IV. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	23
1. Организациона поставеност на ЛС Штип	23
V. ОПШТЕСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ	25
1. Локална даночна политика на Штип.....	25
2. Урбанистички развој.....	25
3. Социјални услуги	26
4. Социјални објекти.....	27
5. Поддршка на бизнис секторот - бизнис инкубатор и консултантски услуги	27
6. Јавни услужни претпријатија	27
7. Јавни установи.....	27
8. Инфраструктура.....	28
9. Водоснабдување	29
10. Канализација.....	32
11. Енергетика	33

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

12. Телекомуникации.....	33
13.Банки, финансиски институции и услуги.....	33
VI. ЕКОНОМИЈА И БИЗНИС	34
1. Економија	34
2. Индустија.....	35
VII. ОБРАЗОВЕН И ЗДРАВСТВЕН СИСТЕМ	41
1.Образовен систем	41
2.Здравствен систем	48
VIII. КУЛТУРА И СПОРТ	50
1. Култура и културни манифестации	50
2.Невладин сектор.....	52
ДИНАМИКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОД-СТРАТЕГИЈАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ.....	53
УПРАВУВАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА НА АКТИВНОСТИТЕ.....	53
СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА.....	54
ФИНАНСИРАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ШТИП	54
СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ШТИП (2011- 2016)	55
ВИЗИЈА НА ОПШТИНА ШТИП:.....	55
МИСИЈА НА ОПШТИНА ШТИП:.....	55
ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ	56
СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ ОПШТИНА ШТИП.....	57
ВИЗИЈА НА ОПШТИНА ШТИП	59
СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ.....	60
АНЕКСИ.....	81
АНЕКС 1:СТРАТЕШКА АНАЛИЗА НА ПОСТОЕЧКАТА СИТУАЦИЈА - SWOT АНАЛИЗА.....	82
АНЕКС 2: 1. ПРАШАЛНИК ЗА ПЕСТЛЕ АНАЛИЗА	83
АНЕКС 3:	85
3. ПРАШАЛНИК ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО ОД М.3.	85
АНЕКС 4: СТРАТЕШКИ ПЛАН – ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ	93
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕДУВАЊЕ.....	99

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВОЈ НА МАЛОТО СТОПАНСТВО 102

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ= ТУРИЗАМ..... 107

ВОВЕД

Општина Штип во соработка со Мрежата за рурален развој на Република Македонија и консултантската куќа Идеа ОК, преку проектот: Поддршка на 5 општини во изработка на Стратегија за рурален развој со примена на LEADER пристапот, кој е дел од Годишната програма на Мрежата за Рурален развој на РМ за 2011, финансиран од ЦИРА, пристапи кон изработка на Под-стратегија за рурален развој и со тоа пристапи кон консолидација на сопствените можности и ресурси за прифаќање на предизвиците и искористување на можностите од Националната програма за рурален развој, ИПАРД како и другите можности и финасиски извори и средства кои се сродни и ќе бидат на располагање. Под-стратегијата претставува интегрален дел општинските документи и планови за развој и својот нагласок го става на реализација на активности поврзани со руралниот развој.

Подготовката на Под-Стратегијата за рурален развој на Општина Штип е во согласност со определбите, приоритетите и стратешките цели Стратегијата за земјоделство и рурален развој на Република Македонија, Националната програма за земјоделство и рурален развој, општинските стратешки определби за локален економски развој и се водеше од принципите на комплементарност со хиерархиски повисоките документи. Истовремено и подеднакво, се внимаваше на специфичните потреби и можности на локално ниво и нивното максимално искористување во изработка на документот.

Поради тоа се наложи потреба во изработката на стратегијата да се избере пристапот „од долу - нагоре“ (bottom up)¹ и процесот на

¹ Пристап „од долу - нагоре“ (bottom up)

Овој пристап е инструмент за олеснување на примената на партиципативно развојната метода што ги вклучува сите членови на заедницата. Како инструмент се користи за пренесување информации, идентификување потреби и утврдување основа за локална акција. Пристапот „од долу - нагоре“ активно ги вклучува субјектите од заедницата во процесот на планирање и одлучување поврзан со нивниот развој. Вклучувањето на чинителите ги опфаќа населението во целост (преку нивни претставници), економски и социјални интересни групи, како и репрезентативни јавни и приватни институции.

Ваквиот пристап гарантира дека стратешките приоритети на национално ниво се одразени во локалните иницијативи со истовремено нивно прилагодување на локалните и регионалните потреби.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

изработка на Стратешкиот план го организираше во циклус од три работилници и консултации со локалната администрација и останатите заинтересирани страни во периодот меѓу работилниците и во завршната подготовка на Документот. Работилниците имаа за цел да ги вклучат заинтересираните страни и од нив да генерираат податоци, ставови и идеи и истите да ги вградат во процесот на изработка на Стратешкиот план. Консултациите пак, се однесуваа и беа насочени кон добивање на дополнителни информации, ставови и идеи од учесниците на работилниците и преку нив од локалното население заради посеопфатно и структурирано искористување на локалните капацитети, знаења и вештини во дефинирање на стратегијата.

Во изработката на Под-стратегијата за рурален развој применети се и искуства и принципи за рурален развој на Европската Унија (ЕУ), пред се преку начелата и методите на LEADER пристапот. LEADER претставува кратенка за „Врски помеѓу руралната економија и акциите за рурален развој“ и е една од четирите оски за рурален развој на Заедничката политика за земјоделство и рурален развој.

Овие начела и принципи се употребени заради користење на гореспоменатиот пристап „Од долу на горе“ но и поради тоа што Националната програма за земјоделство и рурален развој предвидува интегрирање на мерката LEADER во целокупниот национален рурален развој во Р. Македонија за програмскиот период 2010-2013². Токму од ова и произлегува важноста на овој документ. Со оваа Под-стратегија ќе се поттикнат и подготват сите засегнати субјекти за еден поинтегриран пристап кон руралниот развој и примена на LEADER пристапот. LEADER програмата се базира врз принципите на градење на јавно-приватно партнерство, градење на локални капацитети, градење на мрежи и соработка, взаемни активности во рамките на земјоделството, животната средина и на пошироката рурална економија и рурална популација.

Општина Штип во процесот на изработката на Стратегијата се фокусираше на целокупната сопствена територија и сите нејзини населени места со исклучок на градот Штип. Согласно критериумите на LEADER и критериумите за воспоставување на Локална акциска група (ЛАГ), градот како урбана населба која брои над 30.000 жители не влегува во населби кои може да воспостават рурална LEADER област.

Пристапот оддолу-нагоре гарантира дека локалните чинители учествуваат во одлучувањето за стратегијата и во изборот на приоритетите на кои треба да се работи во нивната заедница.

² Националната програма за земјоделство и рурален развој го предвидува влезот на LEADER како мерка во 2014 година.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Во секој случај, севкупните технички, материјални, технолошки и човечки ресурси на градот Штип ќе бидат вклучени при процесите на имплементација на стратегијата. Градот Штип и неговите ресурси ќе бидат ставени на располагање при имплементацијата на активностите кои се однесуваат на реализација на проектни активности кои ќе водат кон реализација на стратешките цели за подорување на благосостојбата на приградските и селските населени места.

ПРОФИЛ НА ОПШТИНАТА

I. ГЕНЕРАЛНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОНОТ НА ОПШТИНА ШТИП

1. Географска положба

Општина Штип се наоѓа во централниот источен дел на Република Македонија. Зафаќа просторна површина од 556 км², односно 3,1% од површината на Републиката, со 71 населено место. Површината на градот со населбите е 13,5 км². Општина Штип лежи во средно сливно подрачје на реката Брегалница. Се граничи со седум општини и тоа: Радовиш, Конче, Неготино, Градско, Лозово, Св. Николе и Карбинци, со добра местоположба и патна поврзаност.

Подрачјето на Штип е претежно со планинска и ридска местоположба, со исклучок на Кочанската, Овчеполската и Лакавичката котлина, со долините на реките Брегалница и Лакавица. Просечната висинска разлика, во целина помеѓу планинските сртови и рамнинските предели по теченијата на реките, изнесува 1.300 метри, а средна надморска висина е 250 метри.

2. Историјат

Штип со најблиската околина, своето богато културно историско минато го започнува уште во најраните времиња на човековата историја. Регистрираните населби од неолитот, енеолитот, бронзената епоха и железното доба, преку римскиот, како и доцноантичкиот и средновековниот период, па се до денес, зборуваат за континуитет на живеење на потесниот и поширокиот простор на Брегалничкиот регион.

Името Астибо за прв пат го споменува античкиот хроничар Полиен во 3 век пр.н.е., кој известува дека во реката Астибо (денешна Брегалница) е изведувано ритуално капење на Пеонските кралеви, како чин на нивното крунисување.

Астибо повторно се споменува и е обележан во Табула Пеуттингемiana (античка карта од 4 век) како населба, една од станиците на патот за Стоби-Пауталија (Ќустендил) – Сердика (Софија). Поголемиот дел од научните работници го лоцираат Астибо на просторот од денешниот стар дел на градот Штип. Урбаната градска населба ги опфаќала источните падини на ридот Исар и локациите Стар Конак, Тузлија и Горно Маало. Денес од античката архитектура на градот, делумно се сочувани остатоците на градскиот аквадукт во месноста Ќемер, преку кој градот се снабдувал со чиста вода.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Античкиот град Астибо својот највисок подем го достигнува кон крајот на II и во првата половина на III век. Во втората половина на III век, со пробивот на варварските племиња во периферните делови на римското царство, страдаат поголемиот дел од населбите и градовите, меѓу кои и градот Астибо. Континуитетот на живеење на овој простор не е прекинат. Населбата егзистира и во доцниот антички и во раниот византиски период, веројатно под името Стипеон. Во средниот век населбата го добива името Штип.

Од средновековниот период, при крај на IV век и во текот на VII век, во виорот на аваро-словенските завојувања на Балканскиот Полуостров, настрадале речиси сите доцноантички–рановизантиски градови, меѓу кои и Стипеон. Средновековниот град Штип никнува врз урнатините на Античкиот град Астибо и рановизантискиот Стипеон. Средновековната историја на градот започнува со населувањето на словените на ова подрачје, преполно со бурни историски настани.

Во IX век, брегалничката област потпаѓа под бугарска власт. Од 976 год. до 1014 год., Штип се наоѓа во границите на Самуиловата држава. Временскиот период и пропаѓањето на Самуиловата држава, се карактеризира со чести менувања на владетелите: Византија, Бугарија па Србија, се до доаѓањето на Турците кон крајот на втората половина на XIV век, кога средновековниот град Штип бил освоен од османлиите.

Средновековниот град–тврдина е лоциран во западниот дел на денешниот град Штип на доминантното возвишение Исар, меѓу реките Брегалница и Отиња. На највисокиот дел од возвишението, изграден е средновековен град од типот на Самуиловата тврдина (Охрид), Марковите кули (Прилеп), Кале (Скопје) и др.

Како средновековен град, Штип, својот најголем културен, економски и духовен подем го постигнува во XIV век. Во долните делови на падините на Исарот изградени се три средновековни цркви од XIV век, на источната падина „Св. Архангел Михаил“, на јужната „Св. Јован Крстител“ и на северната „Св. Василиј“, која е во остатоци од темели. Во подножјето на Исарот, а во склоп на средновековниот Штип, влегуваат и црквите „Св. Архангел“, „Сифиевата црква“ посветена на Св. Никола, денес црква „Св. Никола“ и црква „Св. Спас“, сите од XIV век. Денес видливите остатоци од античкиот и средновековниот град, представуваат нем сведок за бурната дваесетвековна историја на градот Штип, кој низ вековите се развивал, опстојувал, пропаѓал и повторно се издигнувал на истото место.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Во 1395 година го освојуваат Турците. Отогаш, па се до XVII век постојат малку пишани документи за мракот на средновековното владеење на Турците. Во пишаните документи Штип се споменува во 1620 год., како епископско средиште, а во 1661 год., турскиот патеписец Евлија Челебија запишал: „Штип е кадилук со тврдина на ридот што чува стража. Во градот има џамии, бањи, голем карван, сарај и мала река”.

Во Австро-турската војна во 1689 год., Штип е освоен од Австроунгарците. Две години подоцна, во 1690 год., повторно го заземаат Турците со големи разорувања и страдања на месното население. Поволната географска положба придонела, Штип, до крајот на XVIII век да почне подинамично да се развива. Историчарите тврдат, дека во 1820 год. во него живееле 5.000 жители. Три децении подоцна, бројот на жителите пораснал на 20.000. Во втората половина на XIX век започнува со работа првото училиште со 250 ученици. Отвореното училиште има клучно значење во духовната борба на македонскиот народ во овој крај.

Во текот на Втората светска војна, во 1941 година го окупираат бугарските фашисти. Единиците на НОБ го ослободуваат на 8 ноември 1944г.

На околу 18 км источно од Штип, во месноста Горен Козјак, во подножјето на планината Плачковица е лоциран доцноантичкиот-ранохристијански град Баргала.

3. Природни ресурси

3.1 Реки

Хидрографската мрежа на Општина Штип ја сочинуваат две реки: Брегалница и Отиња. Реката Брегалница е со должина од 43км, додека реката Отиња е со должина од 3 км.

3.2 Планини

Источните и североисточните делови на општината ги зафаќа планината Плачковица со врвовите Црквиште (1676 м.н.в.), Џамија (1569 м.н.в., Црн Врв (997 м.н.в.), додека во југозападните делови планината Серта со врвовите Стране (819 м.н.в.), Голешец (895 м.н.в.) и Тиса Баир (462 м.н.в.).

3.3 Вегетација.

Вкупниот шумски фонд на штипскиот регион изнесува 21.705 хектари, од кои чисти насади од листопадни дрва 12.335 хектари, чисти насади од

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

иглолисни дрва 7.135 хектари и мешовити насади од листопадни дрва 2.235 хектари.

3.4 Метални минерални сировини.

Во сферата на геолошката струка и наука е познато, дека просторите кои територијално им припаѓаат на Република Македонија и нејзината непосредна околина, геолошки се многу комплексни и мошне интересни. Во рамките на територијата на регионот Штип, развиени се следните формации: прекамбриски метаморфни карпи, палеозојски метаморфни и магматски карпи, мезозојски седименти и магматити, терциерни седименти и вулкански карпи, квартерни наслаги и вулкански карпи. Во тектонски поглед, подрачјето на општина Штип влегува во склоп на две јасно изразени геотектонски единици: Српско - македонската маса и Вардарската Зона.

Од досегашните истражувања на територијата на поширокото подрачје на општина Штип се утврдени бројни наоѓалишта, појави и потенцијални простори за понатамошни истражувања и проучувања на металични, неметалични и енергетски сировини, кои во основа ја чинат минерално-сировинската потенцијалност на овој регион.

Во околината на с. Долани (Криви Дол) се јавува магнетитот (железна руда) во вид на две изразени плочести тела, со моќност од 50 цм. Ова оруднување се јавува на контактот помеѓу штипските гранити и серпентитите. Минерализацијата е богата, но со мали количини на руда. Неопходно е изведување на детални геолошки истражувања, со цел, утврдување на резервите на железна руда.

Истражувањата на бакарните руди во Македонија се од понов датум, меѓутоа, нивниот интензитет доведе до утврдување на значителни количини на бакарни руди во неколку покрупни наоѓалишта. За сега, во експлоатација е само рудникот Бучим. Истражувањата покажаа геолошки појави на бакарни и златоносни руди во близината на рудникот “Бучим” (општина Радовиш), локалитетот Шопур (општина Штип) и други блиски локалитети. Од примарните наоѓалишта и појави на злато посебно треба да се истакне наносното наоѓалиште на реката Крива Лакавица.

3.5 Неметални минерални сировини.

Најпрво треба да се напомене наоѓалиштето на кварц “Лакавица”, каде денес се врши експлоатација на кварц и истиот се користи за потребите за производство на Si - метал, стакло итн. Несомнени се големите геолошки резерви на квалитетен (99 % SiO₂) кварц во просторите на локалитетот “Лакавица”. Потоа, наоѓалиштето на архитектонско -

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

градежен и градежно - технички камен базалт “Ежово брдо”, кое денес се експлоатира од страна на Пелагонија АД Скопје. Овој локалитет е доста интересен од аспект на производство на украсен камен, претставен преку произведен програм - коцки, плочи и друг обработен базалтен материјал.

Големата испуканост на базалтната маса ја ограничува неговата употребливост како габаритен украсен материјал. Наспроти ова, истиот најмногу се користи за дробење и класирање и со тоа добивање на разни фракции погодни за градежната индустрија за производство на асфалт, тампони за патишта, и за друг градежен материјал.

3.6 Енергетски суровини.

На територијата на Општина Штип досега не се вршени посериозни истражувања за резерви од енергетски суровини: јаглен, гас или нафта.

3.7 Термални и термоминерални води.

Во близината на Штип се наоѓа термо-минералната бања “Кежовица” и термалните извори Л’ци кај Ново Село. Истите извираат од горно-јурските штипски гранити, пропратени со интензивна силификација. Во локалноста Л’ци, во самото речно корито на реката Брегалница, од гранитите извираат хидротермални води со мала издашност (околу 1,3 лит/сек и температура од околу 28 - 30 оС). Кога водостојот на реката е поголем, се зголемува и издашноста на главните извори до 1,5 лит/сек и температура од 60 - 65 оС. Термалните води од “Кежовица” се во хидраулична врска со топлите извори од Л’ци, така што при испумпување на бунарите во бањата, доаѓа до намалување на издашноста во изворите на Л’ци. Оваа термоминерална вода по хемиски состав е хлоридно - натриска и радиоактивна. Како генерален заклучок, релативно малиот број на рударски истражни работи на ова подрачје, не овозможуваат формирање на вистинска слика за неговиот минерално - суровински комплекс.

3.8 Соларна и Ветерна Енергија

Во регионот на Штип постои добар потенцијал за искористување пред се на соларната енергија, како извор на топлинска енергија со просечна инсолација од 2350 h/год, како и на ветерната енергија за евентуално добивање електрична енергија).

4. Животна средина

Една од надлежностите на општините, согласно Законот за локална самоуправа, е заштита на животната средина и природата на својата

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

територија. Општина Штип, во текот на 2003/2004 година, има изработено ЛЕАП, со што во голема мерка ги има идентификувано проблемите поврзани со заштита на животната средина на своја територија, а воедно има утврдено и стратегија и акционен план за решавање на истите.

Општина Штип во моментот формира локален работен тим кој има обврска да го ревидира постоечкиот ЛЕАП документ, Локален Еколошки Акционен План кој беше со важност и времетраење од 2004 до 2010 година.

4.1 Квалитет на воздухот

Општина Штип е веројатно еден од ретките простори во републиката кој може да се пофали со чист воздух. Основна причина за ова е непостоење на тешка индустрија која е еден од основните извори на аерозагадување. Постојаното присуство на ветар, од друга страна обезбедува перманентна аерација, така да дури и смогот е многу ретка појава. Меѓутоа, постојаното зголемување на бројот на моторни возила секако е и потенцијална опасност по квалитетот на воздухот, поради емисија на чад и издувни гасови, особено во централното градско подрачје.

Интензивниот развој на сообраќајот, високо фреквентните сообраќајници другите сообраќајно прометни места, особено во критичните периоди на денот се висок потенцијален ризик, кој упатува на потребата од будно следење на состојбата што е предуслов за брзо реагирање во случај на влошување на состојбата.

На подрачјето на општината постои метеоролошка станица во месноста каленица, меѓутоа таа е синоптичка, односно ги прати само метеоролошките појави, а не ги следи состојбите на загадување на воздухот.

Континуирано следење на квалитетот на воздухот врши управата за хидрометеоролошки работи, преку мануелни дневни мерења на концентрациите на SO₂ и црн чад.

Загадувањето на воздухот во Штип го следи една мерна станица во рамките на УХМР. Мерната станица е поставена на следниве координати лонгитуда 22'11" лантитуда 41'45", алтитуда (m) 326. Основните параметри на загадувачи кои се мерат во сите мерни станици се SO₂, CO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀ (суспендирани честички), чад:

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Штип		Просечна годишна концентрација	Max	Min	МДК	Број на денови со среднодневна концентрација над МДК
УХМР	SO ₂ mg/m ³	22,11	45,09	8,56	150	0
	Чад mg/m ³	17,72	116,18	2,12	50	17

Податоците се искористени од годишниот извештај на податоци за квалитетот на животната средина за 2006 година.

Податоците за среднодневните концентрации на сулфур двооксидот SO₂ не покажуваат покачување во текот на целата година.

Забележано е покачување на концентрациите на чад над максимално дозволените концентрации МДК во текот на тринесет дена во месеците ноември, јануари и февруари. Според тоа количеството на чад во воздухот најмногу влијаат метеоролошките услови на годишно време.

Штип	Јан	Фев	Мар	Ап р	Мај	Јун	Јул и	Авг	Сеп	Окт	Ное	Де к
Чад Mg/ m ³	22,1 8	16,6 8	10,7 7	7,7 3	5,5 2	5,6 2	6,0 8	7,7 3	9,7 2	14,4 9	34,1 7	/

Овој тип на мерни параметри како што се SO₂ и чадот ги врши Управата за хидрометеоролошки работи при Р.Македонија. А пак останатиот дел од загадувачи или мерни параметри како важни елементи за оценка на квалитетот на воздухот ги мери лабораторијата при Министерството за животна средина и просторно планирање, а тоа се јаглероден моноксид CO₂, азотни оксиди NO_x, озонот O₃, како PM₁₀ суспендирани честички. Забележано е покачување на концентрациите на чад над максимално дозволени концентрации МДк во текот на тринаесет дена во месеците ноември, јануари и февруари. Според тоа на количеството на чад во воздухот најмногу влијаат метеоролошките услови на годишното време. Сосема е познато и јасно дека координатите на Општината има добра ружа на струење што не дозволува задржување на било каква концентрација на високи загадливи полуции.

Врз основа на согледаните состојби со загадување на воздухот може да се заклучи дека иако податоците со кои во моментот се

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

располага не укажуваат на постоење опасност и ризик, сепак постои потреба од мониторинг на состојбата со загадување на воздухот, за да навреме се сигнализира во случај на влошување, како и превентивна заштита. Во тој смисол се препорачани акциите во делот на сообраќај, односно урбан развој кои се однесуваат на повисок степен на организација односно побрзо одвивање на сообраќајот, без чести запирања на возилата, бидејќи во тој случај се зголемува натрупувањето на јаглероден моноксид и други опасни состојки на издувните гасови, како и ориентација кон употреба на безоловни бензини и супституција со еколошки возила. Бидејќи во моментот во општината не постои индустрија која е загадувач, будно треба да се следат тенденциите за развој на нови гранки, односно изградба на нови капацитети, за да навреме се преземат сите превентивни заштитни мерки, вклучувајќи го и принципот "загадувачот плаќа".

4.2 Управување со цврст отпад

Со новата територијална поделба на Република Македонија, од општина Штип се издвои општината Карбинци, која сега егзистира самостојно, но во низа сегменти овие две Општини и натаму се тесно поврзани.

Согласно со член 42 од Законот за отпад (Сл. бр 68/04, 71/07, 102/08, 143/08), управувањето со комуналниот отпад во општина Штип му е дадена на Јавното Комунално Претпријатие „Исар“, кое е основано на 11.03.1997 година од страна на Општината. Во согласност од податоците од Пописот во 2002 година, општина Штип има вкупно 47 796 жители, односно градот Штип има 42 652 жителя, Три Чешми со 1 065 жители, и Караорман 800 жители, каде Јавното комунално Претпријатие ги опслужува. Во однос на домаќинтва, тоа изнесува вкупно 12 172 домаќинства. Останатите населени рурални места, кои се простираат по целата територија на Општината, не ги добиваат услугите од ЈКП заради малиот број на жители и економската неисплатливост. Иако овие населени места преставуваат само околу 7% од вкупното население на Општината, сепак преставуваат проблем кој треба да се решава во иднина.

Годишната количина на цврстиот отпад во градот и населените места, кои се опслужени од ЈКП „Исар“, изнесува 72 000 м³. Ако кон ова се додаде и отпадот од селските населби, кој се складира исклучиво на дивите депонии, сериозноста на проблемот добива уште поголема димензија. Изнесувањето, транспортирањето и депонирањето на комуналниот цврст отпад се реализира во согласност со Одлуката за комунален ред на Општина Штип (Сл. гласник на општината штип бр.13/98)

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Собирањето на комуналниот цврст и индустриски отпад се врши со специјални садови и тоа: 70 контејнери со запремина од 1,1 м³, распоредени во централното градско подрачје, 205 контејнери со запремина од 5 м³ распоредени на територијата на град Штип и во индустриската зона и канти за отпад од 80 l, распоредени на физички лица. Нема точни или мерени количини на создаден отпад за општината Штип. Направени се пресметки за продуцираната/генерираната количина на отпад, односно показателот за генерираниот отпад по жител во години за урбана средина е земена 288кг/жител.

Депонирањето на цврстиот отпаден материјал е производ на животните и работни активности на луѓето, е еден од посериозните проблеми во општината. Комуналниот отпад се порано се депонирал многу блиску до градот на локалитетот Крст, до населбата Пребег, кое локациски се наоѓа над рекреативниот центар Кежовица, односно над р. Брегалница која е извор на вода за пиење. На локацијата немало никаква инфраструктура (вода, електрична енергија) и не се употребувале сретства за дезинфекција, ниту постоела јама за угинатите животни. Отпадот се одлагал без никаков третман (само се нивелирал и затрупувал со земја и песок). Близината на депонијата до елитната станбена населба и рекреативен центар, објективно претставува сериозен проблем и потенцијален извор на заразни заболување и епидемии. Отпадните и атмосферски води сеуште ги загадуваат подземните и површинските води на дело од сливното подрачје на р. Брегалница. Распаѓањето на органските материи предизвикува непријатен мирис и загадување на воздухот. Исто така, старата депонија е потенцијална опасност од пожари и експлозии и претставува висок ризик за ова подрачје. Досега неколку пати е направена штета од опожарување на околните ниви. Ова депонија е веќе напуштена и не се користи за одлагање на отпадот и истата е во фаза на рекултивација со прекривање со градежен материјал и земја од различни локации.

Сегашната локација, на местото каде се одложува отпадот, има добиено дозвола од Министерството за животна средина и просторно планирање за времено депонирање и истата е дефинирана во Генералниот Урбанистички План (ГУП) на градот Штип. Истата локација е одобрена преку одлука за определување на депонија за времено депонирање на комуналниот цврст отпад и технолошки отпад на подрачјето на општина Штип донесена од Советот на Општина на седница одржана на 15.04.2004 година. Депонијата е позиционирана на локалитетот „Трештена Скала“, на оддалеченост од 4 км од градот и 2 км од обиколниот пат Скопје-Струмица. За локацијата е изготвен Елборат за заштита на животната средина и направен увид од страна на санитарниот инспектор од Министерството за здравство. Оваа локација е

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

во употреба од 2004 година, а се планира и понатаму да се користи се до нејзино пополнување, истата има капацитет да ја прима создадената количина на отпад за 20 години.

Општината има назначено локација за депонирање на шут (Старата депонија Крстот) и има договор со приватно претпријатие за уредување на истата. И покрај постоењето на официјалната депонија за одлагање на комунален отпад, создавањето на диви депонии или нерегулирањето на одложувањето на комуналниот отпад, како и на другите места во Републиката, е редовна пракса и во општината Штип.

ЈКП „Исар“, во својата организациона структура има назначено лице кое ги следи сосостојбите врз животната средина, меѓу кои и управувањето на отпадот. Истото лице е во постојана комуникација со Општината, која исто така во Секторот за комунални дејности има назначено лице за животната средина. Преку комуникацијата на двата субјекти се следи состојбата со управувањето со отпадот.

Како значаен документ и план е имплементацијата на Планот и програмата за управување со отпадот за Општина Штип за периодот 2009-2014 година.

Цврст отпад - смет

ЈП Исар го собира цврстиот отпад - смет единствено од селата Чардаклија и Караорман и истиот се транспортира во градска депонија Трештена Скала.

4.3 Заштита на водотеците

Подрачјето на општина Штип претставува дел од сливното подрачје (средниот и долниот тек) на р. Брегалница. Таа е најголема река во источна Македонија, со развиена хидрографска мрежа. Најзначајни притоки се: Ратевска, Каменичка, Кочанска, Оризарска, Зрновка, Осојница, Злетовица, Отиња, Крива Лаковица, и др. Сливното подрачје на Брегалница од изворот до утоката во р. Вардар има околу 4.223 км² од кои на општина Штип припаѓаат 810 км². Вкупната должина на речниот слив изнесува 193 км. Средниот проток изнесува 22,9 м³/сек. со веројатност за појава на стогодишни води од 414 м³/сек. и мали води од 1,01 м³/сек.

Од вливот на р.Злетовица до клисурата (Исарот-Мерите), присутни се алувијални напластувања на ситни и средни формации на песоци. Од профилот "Бетонски мост" до бањата Кежовица, реката минува низ клисурестиот дел и е строго засечена меѓу Исарот и Мерите. Од излезот од клисурата се до реонот на село Софилари, реката има формирано неколку меандри со присуство на алувијални пластови и најверојатно

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

присуство на подземни води. Долниот тек на сливот е слабо пошумен и доста ерозивен. Тука се присутни алувијални наслаги со присуство на подземни води. По изградба на браните "Мантово", "Калиманци", "Ратев" и "Гратче" режимот на површинските и подземни води е сосема изменет, така да во долниот тек реката почесто е сува, а подземните води битно намалени. Но исто така изградбата на акумулациите ги исклучи можностите од поплави на р.Брегалница. Единствена можност за катастрофална поплава е рушење на браната "Калиманци". Помалите речни текови кои гравитираат кон р.Брегалница почесто ги поплавуваат околните површини при што се предизвикуваат штети. Со оглед на нивниот буичен режим, траењето на поплавата е кратко и проследено со големи количини ерозивен материјал. Реката Брегалница претставува главен реципиент за отпадните комунални и индустриски води. Освен сопствените отпадни води (фекални индустриски) кои реката ги прима директно или преку колекторот без никаков предtretман, поради отсуство на пречистителна станица, поради тоа што Општината е последна во сливот, ги прима сите отпадни води од возводните општини. Клучен индикатор за статусот на оксигенизацијата на водните тела е биолошката потрошувачка на кислород БПК што претставува потрошувачка на кислород како резултат од организмите во водата која трошат органска материја што може да се оксидира. Годишната просечна концентрација на БПК по 5 или & дневна инкубација (БПК₅/БПК₇) се изразува во mg O₂/l. На графикот со бр.1 е прикажано биолошката потрошувачка на кислород за река Брегалница.

БПК

График бр.1 Извор: Управа за хидрометеоролошки работи

Концентрации на тотален амониум во реките, претставува индикатор за вкупната концентрација на амонијак, изразена на годишно ниво во mg на литар N/l. На дадениот график со бр.2 е дадена ситуацијата со концентрацијата на тотален амониум на река Брегалница.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

График бр.2 Извор: Управа за хидрометеоролошки работи

На графикот со бр.3 е прикажано мерење на нитрати во реките. Индикаторот ги покажува концентрациите на нитрати во реката Брегалница, изразена како вкупна годишна концентрација во mg нитрат на литар (NO_3)/l.

График бр.3 Извор: Управа за хидрометеоролошки работи

На графикот со бр.4 е прикажано концентрацијата на нитрити во река Брегалница, изразено како вкупна годишна концентрација во mg нитрит на литар (NO_2)/l.

График бр.4 Извор: Управа за хидрометеоролошки работи

Според добиените податоци од ЈЗУ Центар за јавно здравје Штип, за испитувањето на река Брегалница се добиени следниве информации: дека испитаните мостри земани од три локации и тоа кај месноста

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

с.Долни Балван, После испустот на колекторот и кај Бањата Кежовица се во граница на нормалните вредности на река Брегалница, односно одговараат на река од III трета категорија. Според Управа за хидрометеоролошки работи како и од графициите се гледа дека ги задоволува стандардите за III трета категорија на реки.

Реките од трета категорија ги имаат следниве карактеристики:

Умерано еутрофична вода, која во природна состојба може да се употребува за наводнување, а по вообичаените методи на обработка (кондиционирање) и во индустријата на која не и е потребна вода со квалитет за пиење. Пуферниот капацитет е слаб, но ја задржува киселоста на водата на нивоа кои сеуште се погодни за повеќето риби. Во хиполимнионот повремено може да се јавува недостиг на кислород. Нивото на примарната продукција е значајно, и може да се забележат некои промени во структурата на заедницата, вклучувајќи ги и видовите на риби. Едивентно е оптоварувањето од штетни супстанции и микробиолошко загадување. Концентрацијата на штетни супстанции варира од природни нивоа до нивоа на хронична токсичност за водениот живот.

При испитувањето на мострите се земани следниве параметри: боја, мирис, талог, температура на воздухот, температура на вода, рН, калиум перманганат, сув остаток, хлоридни, нитрати, нитрити, амонијак, железо, манган, БПК₅ и спроводливост. Следењето на река Брегалница од страна на ЈЗУ Центар за јавно здравје Штип се врши четири пати годишно.

II. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ЗА ОПШТИНА ШТИП

1. Население

Според пописот на населението, домаќинствата и становите во Р.М. од 2002 година, во општина Штип живеат 47 796 жители, од кои 50,05% се мажи, а 49,95% се жени. Во однос на етничкиот состав на населението, 87,18% се Македнци, 2,66% Турци, 4,59% Роми, 4,34% Власи и 1,23% останати.

Во однос на старосната структура на населението, старосната група од 15-64 год. е најзастапена со 72 %, додека во најстарата група (над 65 год) спаѓаат само приближно 10 % од вкупното население, а децата од 0-14год се застапени со 18%.

2. Статистичка состојба со вработени и невработени

Според податоците од Агенцијата за вработување на Р.Македонија од 2005г, процентот на невработеност во општина Штип изнесува 36,2%.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Во општина Штип има вкупно 2.080 корисници на права (паричен надоместок и социјално осигурување поради стечај, сезонска работа, технолошки вишок, загубари, државна администрација). Тоа практично значи дека реалниот број на сосема невработени луѓе од општината е помал, односно вистинската стапка на невработеност е 33.2 %.

3. Активно население

Старосната структура на невработената работна сила, како и нивните квалификации се од особено значење при согледување на состојбата на невработеноста во општината. Во тој поглед, невработени до 30 години се 25,6%, од 30-40 години се 19,5%, од 40-50 години 26,2% и над 50 години 28,5%. Како критична категорија според старосната структура е групата од 40 - 50 години (26.2 % од вкупниот број невработени). Во најголем дел тие не се корисници на право на надомест.

4. Степен на образование на населението

Во Штип постои традиција на солиден систем на основно, средно и високо образование, и како резултат, висок степен на создавање на кохерентно и комплетно образован кадар. Како пример може да послужи и индексот на комплетирано образование кој во Штип изнесува 0,91 споредено со македонскиот просек од 0,87.

III. ЗЕМЈОДЕЛИЕ

1. Земјоделски површини и карактеристики

На територијата на општина Штип, вкупната аграрна површина изнесува 31,757 ха, од неа на обработливо земјиште спаѓа 9,906 ха. Аграрната функција во општината ја вршат полјоделството, сточарството, шумарството. На обработливите површини се произведуваат: житни, индустриски, градинарски како и фуражни култури.

Според П.Е. на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во општина Штип, насеани се следните култури: пченица, јачмен, луцерка, тритикале, пченка, р'ж. Од градинарски култури најзастапен е гравот, пипер, домати, компир, кромид, лук, зелка, морков, грашок.

Со новата законска регулатива, посебно за денационализацијата, поголем дел од обработливата површина од општествениот сектор помина во приватна сопственост. Поради тоа некогашниот најголем носител на земјоделското производство ЗИК „Црвена Звезда“ се распадна на повеќе ДО, од кои поголем дел се приватизирани. Исто така трансформирани се повеќе фарми и тоа: живинарска фарма, краварска

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

фарма, кланица со ладилник, дестилерија, винарскиот подрум и млекарница. Во оваа област на земјоделството има отворено повеќе приватни капацитети. Карактеристика и благодет на земјоделството во Штип е, што во овој дел на Овчеполието протекуваат водите на ХС Брегалница и поголем дел од земјоделските површини се опфатени со системот за наводнување. Значителен дел од истиот е неискористен, поради неодржување на каналската мрежа и постоечките технички решенија. Според оженани површини на житни култури, општината во Република Македонија учествува со 1,68 % и остварено производство на зрнеста маса 0,78 % во однос на вкупното производство во Републиката. Носител на сточарството во општина Штип се : „1ви Мај“ од с. Драгоево, кое располага со сточен фонд од 6,500 овци, додека 33 „Софилари“ располага со сточен фонд од приближно 600 овци. Вкупниот број на овци одгледувани во регионот е 35,000 со производство на јагниња за извозните пазари, како и млеко. Исто така, постојат околу 960 глави висококвалитетни раси молзни крави и околу 300 мелези. Бројката до 4.000 грла говеда се однесува на домашната раса Буша, лоцирана претежно во плачковичкиот регион.

2.Риболов

Река Брегалница претставува река од трета категорија, во неа живеат неколку видови на риба: Крап, Сом, Бојник, Мрена, Клен, Попадика, Караш, Крлушка, Белвица (извор на податоци Спортско риболовно друштво Штип). Поради нискиот водостој на река Брегалница за време на наводнувањето на оризовите полиња, особено во летниот период, и паѓањето на нивото на водотекот под билошкиот минимум, порибувањето на самата река претставува проблем поради самите услови. Последното порибување на река Брегалница е извршено во 2008 година од страна на Мак Месо, според нивните податоци се изврши порибувања со 30 000 парчиња крап. Според плановите на Спортско Риболовното Друштво во текот на 2011 година се предвидува порибување на река Брегалница. Членството на спортско риболовно друштво варира секоја година и таа изнесува со 150-200 члена.

3.Наводнување

За задоволување на потребите од наводнување на обработливото земјоделско земјиште на територијата на општина Штип изградени се два магистрални дистрибутивни канали - т.н. десен и лев канал, кои се приклучени на хидромелиоративниот систем Брегалница со акумулацијата Калиманци. Десниот магистрален канал е во должина од 27 км, додека левиот магистрален канал има должина од 15 км. Двата магистрални канала наводнуваат вкупно 5.335 хектари обработлива

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

површина, преку следниве системи: (1) изградената мрежа од главни канали со детална каналска мрежа (цевководи) во должина од 150 км на територијата на општините Штип и Карбинци, (2) земјената каналска мрежа во должина од 130 км и (3) мрежата за одводнување во должина од 36 км.

IV. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

1. Организациона поставеност на ЛС Штип

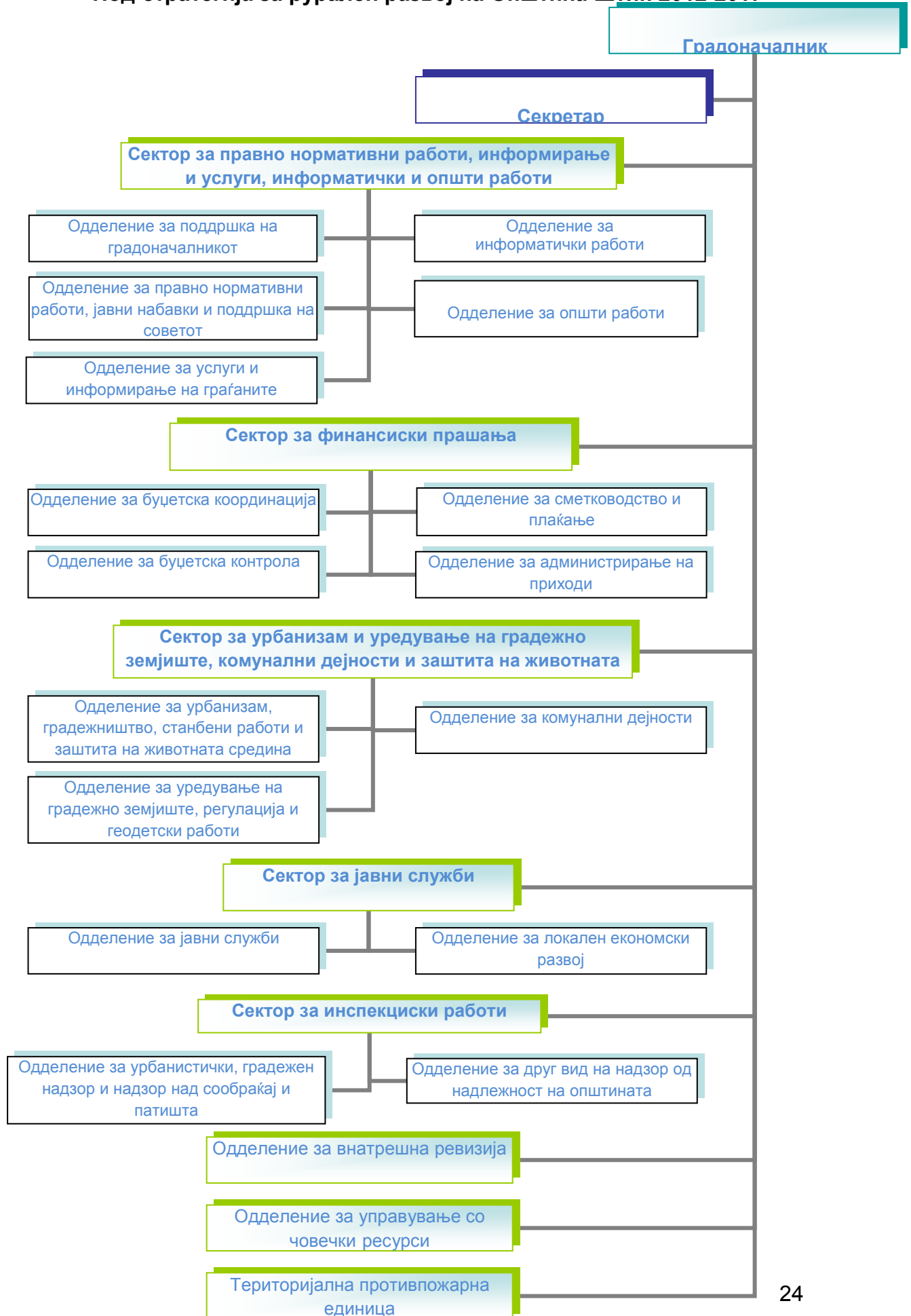
Општина е единица на локална самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираниите јавни служби, овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон. Општините, во рамките на законот, имаат право на своето подрачје, да ги вршат работите од јавен интерес од локално значење, што не се исклучени од нивната надлежност, или не се во надлежност на органите на државната власт.

Органите на Општината се избираат на слободни и демократски избори, со мандат од 4 години. Локалната власт е раководена од:

1. Совет на општина - претставнички орган на граѓаните
2. Градоначалник- извршен орган и претставник на општината

За вршење на определени управни, стручни и други работи, во рамките на надлежностите за кои одлучуваат општините самостојно, како и за извршување на доверените надлежности и надлежности што се извршуваат во согласност со надлежниот орган на државната управа, се образуваат управни органи на општината. Управните органи се образуваат како: сектори, одделенија, инспекции и др. Сегашната организациска шема на општината Штип е следнава:

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

V. ОПШТЕСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ

1. Локална даночна политика на Штип

Во согласност со генералниот процес на децентрализација во Република Македонија, еден од клучните димензии е и фискалната децентрализација, т.е. фискална автономија во надлежноста на локалните самоуправи. Освен трансферите од буџетот на централната влада, кои секако следуваат во согласност со законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС), други закони и пратечка регулатива им овозможуваат на ЕЛС финансиска автономија и во одредувањето на висината на следниве даноци и давачки на локално ниво:

- Даноци на недвижен имот, поклон и наследство (Закон за даноци на имот)
- Комунални такси за приклучување и користење на сите видови на комуналната инфраструктура (Закон за комуналните такси), и
- Административни такси (Закон за измени на законот за административни такси)

Висината на овие локално дефинирани даноци и давачки, како и ефикасноста во нивното дефинирање и издавање дозволи и документација за старт на нови бизниси, како и проширување на дејноста или обемот на постоечките бизниси (фирми) се еден од клучните фактори на локалниот бизнис амбиент во секој локален територијалитет. Данокот на промет на недвижен имот изнесува 3%.

2. Урбанистички развој

Стратегијата за урбанистичко планирање, а особено делот што се однесува за урбанизирање и уредување на градежно земјиште за индустриски потреби на територијата на општина Штип, е од особена важност за идниот локален економски развој. Овде, клучни атрибути за развој на локалната економија на регионот се:

- Расположивоста (капацитет во ха или м²) и цената на купување на градежното земјиште
- Степенот на урбанизација, т.е. уреденост на локациите за индустриски објекти со комунална инфраструктура, како и надоместот за доделување и уредување на истот (т.н. комунални такси)
- Постапката за доделување на градежно земјиште и дозволи поврзани со отварање на нов и степенот на нејзината ефикасност, т.е. ефикасност и ефективност на институционалната или “мека” инфраструктура

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Досега, и според законот за градежно земјиште на РМ, сопственоста на градежното земјиште (кое не е во приватна сопственост) е на национално ниво, т.е. сопственик е РМ. Според тоа и цената на градежното земјиште сеуште се одредува на национално ниво и во однос на дефинирани зони во Македонија. Во надлежност на единиците на локалната самоуправа е утврдување на цената на градежното земјиште. Пристапот и стратегијата на општина Штип, во однос урбанистичкото планирање за потребите на идниот локален економски развој и неговите клучни атрибути се клучен фактор за подобрување на бизнис опкружувањето, и развој и поддршка на претприемништвото и развој на постоечките бизниси.

Просторното и урбанистичко планирање, како и уредувањето на градежното земјиште и други комунални дејности и услуги за Штип е во надлежност на Јавното Претпријатие за Урбанизам и уредување на градежно земјиште Штип-Проект п.о. од општина Штип.

Индустриската зона кај поранешна ПИМ е дел од урбанистичкиот план на градот Штип. Индустриската зона Север, која се протега западно од магистралниот пат Скопје-Штип има урбанизирано 15 парцели со вкупна површина од 30,7 ха. Од нив недоделени се три парцели со вкупна површина од 8,500 м² со вкупна корисна површина од 3,300 м².

Урбанизирани парцели со градежно земјиште исто така има на неколку други локации во градот како:

- Индустриската зона Север
- Населба Баби Работна зона
- Индустриска зона Каленица
- Дел од Индустриска зона Стококооп
- Работна Зона Балканска
- Индустриска зона Пребег
- Комерцијална зона Баби
- Поранешна ПИ Македонка

3. Социјални услуги

Во однос на социјалната политика на Штип, има приматели на парична помош врз разни основи: приматели на социјална помош се 1152 домаќинства, со вкупно 3619 членови, помош и нега од друг имаат 671 лице, корисници на постојана парична помош се 79 лица. Примателите на парична помош од структурата на невработените, исто така е дел од овие мерки.

4. Социјални објекти

Постои институција за изведување на воспитно - образовниот процес за лица со посебни потреби. Тука се вбројува и Центарот за специјално средно образование и воспитување **Искра**.

5. Поддршка на бизнис секторот - бизнис инкубатор и консултантски услуги

Во Штип постои бизнис инкубатор Туртел-Инкубатор Дооел - Штип. Организацијата е формирана на 25 Јули 1997 година, како друштво за помош и поддршка на малите и средни претпријатија (МСП). Инкубаторот е формиран со техничка и финансиска помош на Агенцијата за приватизација на Р.Македонија и Светска Банка, со единствен оснивач АД Туртел - Штип, кој вложи основачки влог од приближно 11.000.000,00 денари деловен процтор, со кој Инкубаторот стопанисува. Туртел - Инкубатор, својата дејност ја извршува преку три организациони целини и тоа :

1. Администрација
2. Услуги
3. Центар за помош и поддршка на МСП

До сега, инкубаторот има пружено услуги на повеќе од 200 фирми, од кои 21 станаа членки на Инкубаторот.

Од втората половина на 2000 година, инкубаторот работи на принципот на самофинансирање и до денес, успешно ги извршува своите активности.

6. Јавни услужни претпријатија

- Електростопанство на Р.Македонија – Електродистрибуција
- ЈП Македонски пошти – подружница
- ЈП Македонски шуми – подружница
- ЈП Македонија пат – подружница
- ЈП за стопанисување со станбен и деловен простор на Р.Македонија
- Јавното претпријатие за урбанизам, уредување на градежно земјиште “Штип-Проект”- Штип
- ЈП „Исар”- Претпријатие за комунално-производни и услужни работи Исар

7. Јавни установи

- Фонд за здравствено осигурување – ПС Штип

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

- Фонд за пензиско осигурување- ПС Штип
- Централен регистар на Република Македонија
- Управа за јавни приходи Штип

- Државен санитарен и здравствен инспекторат - Подрачно одделение Штип (Агенција за храна и санитарна инспекција)
- Агенција за вработување на Република Македонија - Центар за вработување – Штип
- Основно јавно обвинителство –Штип
- Апелационен суд - Штип
- Основен суд – Штип
- Агенција за премер и катастер м?? Така нешто
- ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа Штип
- ЈУ Македонски телекомуникации подрачна единица штип
- ЈУ Центар за јавно здравје Штип
- Министерство за финансии- подружница Штип
- Министерство за правда – подружница Штип
- Министерство за внатрешни работи – подрачна единица
- Државен просветен инспектор
- Биро за образование

8. Инфраструктура

8.1 Патишта

Низ општина Штип минува магистралниот пат М-5 Штип-Кочани - Делчево, кој е поврзан со автопатот Е-75 (Скопје - Гевгелија) преку патниот правец Штип - Велес и со регионалниот пат Р-6 Штип - планина Плачковица,

Патната мрежа во општина Штип има вкупна должина од 377,4 км, од кои 47,0 км (12,45%) се магистрални патишта, 22,4 км (5,94%) се регионални патишта и преостанатите 308,0 км (81,61%) се локални патишта. Од целокупната патна мрежа на општина Штип, 230,4 км (61,05%) патишта ја сочинуваат уличната мрежа во урбанизираните населени места. Останатите 147,0 км (38,95%) отпаѓаат на патиштата што ги поврзуваат населените места во рамките на општината.

Во однос на квалитетот на патната мрежа, магистралните и одделни делници на регионалните патишта се карактеризираат со задоволителни технички елементи и коловозна покривка. Локалните патишта, со мали исклучоци, се со лоши технички елементи и коловозна покривка во мошне лоша состојба. Повеќето од патиштата во планинските подрачја, се со земјен коловоз и не можат да се користат за нормално одвивање на сообраќајот со моторни возила. Од табелите прикажани во продолжение може да се согледа состојбата на патната мрежа на општина Штип.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

8.2 Сообраќај

- Градски и приградски сообраќај

Со Одлука за авто – такси превоз на патници на подрачјето на Општина Штип се утврдени 22 локации на авто – такси стојалишта и капацитет од 100 возила. Исто така утврдена е и авто такси тарифа која важи за целата територија на Општина Штип.

Тарифата по која се наплатува авто – такси превозот изнесува:

Старт на превозот и превоз до 1,5 км изнесува 40 денари;

Изминат километар 20 денари.

Во Општина Штип во моментов има 30 (триесет) лиценцирани авто – такси компании со околу 185 лиценцирани авто – такси возила.

- Меѓуградски сообраќај

Меѓуградскиот сообраќај е регулиран со автобуски превоз до сите поголеми места во државата.

- Железнички сообраќај

Низ општината постои инфраструктура за железнички транспорт на патници и стока преку гранката на железничката пруга на АД Македонски Железници Скопје - Велес - Штип - Штип. Главната железничка станица е во градот Штип.

9. Водоснабдување

Водоснабдувањето за комунални и индустриски потреби на подрачјето на општина Штип се врши преку каптирани извори од поединечни локални или групни водоводни системи. Со водоснабдувањето раководи ЈП Исар со РЕ Водовод и канализација со дејностите: производство и дистрибуција на вода за пиење, прифаќање и одвод на отпадни води.

Во градот и во уште 3 селски населби (Караорман, Долани и Драгоево) има изградено јавен водоводен систем. Од вкупното население во градот Штип, на водоводната мрежа се приклучени околу 90%. Вкупниот број на приклучоци изнесува 12.791, од кои 11.975 се за домаќинства и 806 за индустријата. Повеќето индустриски капацитети се приклучени на градската водоводна мрежа, но сепак постојат капацитети кои се снабдуваат и од сопствени бунари под нивото на Брегалница. Вкупната должина на градската водоводната мрежа изнесува 125км.

Селското население со вкупно 4.642 жители, во најголем обем се снабдува со вода за пиење и комунални потреби од природни извори. Останатите населби ги задоволуваат потребите од водоснабдување преку јавни чешми (каптирани локални извори) и индивидуални или јавни копани бунари.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Водоснабдувањето во руралните средини е поставено и организирано на различен начин според достапната издашност на следните видови на системи.

Селски водоводи кои не ги одржува ЈП Исар:

- Балталија и Лакавица(се водоснабдуваат од еден бунар и заеднички резервоар).
- Брест,Калапетровци,Кошево,ЛиповДол,Љуботен,Никоман,Пенуш,Сарчиево,Почивало,Степанци,СувоГрло,Танатарци,Чифлик,Шопур,Сушево се водоснабдуваат преку извори и јавни чешми.
- Врсаково, Лесковица и Софилари се водоснабдуваат од бунар, во селата има разводна мрежа и резервоар.
- Чардаклија има разводна мрежа и е приклучена на системот кој го одржува Бобо комерц.
- Долани и Драгоево системот го одржува ЈП Исар а се состои од бунар, разводна мрежа и резервоар.
- Караорман системот го одржува ЈП Исар а се состои од бунар, разводна мрежа и резервоари.
- Пиперово има извор, разводна мрежа и резервоар.
- Селце има бунари,разводна мрежа и резервоари.
- Пухче има извор со јавни чешми и бунари.
- Горачино има извор,резервоари и јавни чешми.
- Доброшани има бунар извори и јавни чешми.
- Судик има само бунар.

Слатката вода претставува ограничен и драгоцен ресурс, неопходен за одржување на живот со којшто се обезбедува социјална добрасостојба, економски просперитет и здравје на екосистемот. Основен извор за водоснабдување на градот Штип се водите од река Брегалница, односно подземни води кои се резултат на инфилтрација на речната вода на Брегалница која преку хидраулична врска со водоносните слоеви се акумулира во приобалните водни басени. Бунарскиот систем е лоциран од двете страни на река Брегалница во трите водозафатни локалитета: Фортуна, АРМ и Штипско езеро.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Издашноста на бунарите е различна и варира. Од тие причини податоци кои можата да бидат точни нема. Во моментот постојниот бунарски систем располага со околу 280 л/с сива необработена вода. Сивата вода од бунарите се транспортира до Прочистителната станица низ цевководен систем кој се состои од: потисен цевковод и пумпна станица, должината на потисниот цевковод е со должина од 2 km. Пречистителната станица за вода за пиење се наоѓа на околу 3km Североисточно од градот – Штип на надморска височина од 285m. Прочистителната станица врши третман односно преработување до финален производ како чиста вода за пиење, со дневни количества можност на преработка на подземна вода со краен капацитет од 500л/с или 1800м³/ч како и за површински води со краен капацитет од 500л/с или 1800м³/ч. Водата за пиење се преработува во Фабриката за преработка. Преработката се состои во оксидирање на железото и манганот и негово преоѓање во стабилна форма и задржување на брзи песочни филтри. Преработената вода се хлорира и таква се транспортира преку системот за водоснабдување до потрошувачите со гравитација (85%) и делимично со пумпање (15%). Производството на вода се одвива согласно со дневните потреби на корисниците, каде просечната потрошувачка на вода на годишно ниво е 184л/с. Квалитетот на водата за пиење е во согласност со Правилникот за вода за пиење (сл.весник на Р.Македонија бр.46/08) и европската Директива 98/83/ЕЦ од 3 Ноември 1988 година.

Дистрибуцијата на чистата вода од Пречистителната станица се одвива преку две главни линии, каде должината на мрежата изнесува околу 125km. Главните и секундарните водоводни линии воглавно се со несоодветен профил како и елементите односно цевките се од различни видови на материјали: челични цевки 3%, поцинкувани 43%, пластични 19%, азбестни цементни 34% и лиено железо 1%. На градската водоводна мрежа се приклучени сите домаќинства во градот како и индустриските капацитети. Во следнава табела е дадена испорачаната вода од филтерстанцијата.

година	Испорачана вода од филтерстанцијата m ³ /god
2003	6.548.515.00
2004	6.486.909.00
2005	6.422.554.00
2006	6.272.292.00

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

2007	6.176.812.00
2008	6.100.827.00
2009	5.796.646.00

10.Канализација

Канализационата мрежа за одведување на отпадните води од домаќинствата е со должина од 97 км. Отпадните води се вливаат во колекторскиот сиситем кој е во должина со 13,3 км. Цевководите се изработени од различни материјали: керамички 21%, пластични 23%, бетонски 24%, азбесни 32%, додека бројот на ревизионите шахти не е добро димензиониран и затоа настануваат чести дефекти. Врз квалитетот на водата за водоснабдување во целата Општина директно влијае нарушениот квалитет на водите на река Брегалница која претставува реципиент за отпадните индустриски води за голем дел од стопанските капацитети, каде се директно приклучени освен фабриката за преработка на масло Бриљант која врши предтретман на отпадните води.

10.1 Фекална канализација

Фекален канализационен систем во општина Штип има само градот, со населбата Три Чешми. Селските населби немаат канализациона мрежа. Со канализационата мрежа во градот Штип, покриено е приближно 80% од населението (12.290 приклучоци) и неговата должина изнесува 97 км. Подрачјата кои не се опфатени во канализационата мрежа, отпадните води ги одлагаат во септички јами.

Канализацијата е решена на начин кој овозможува прифаќање на фекалните отпадни води од домаќинствата, преку секундарна каналска мрежа која е приклучена на главен собирен колектор, кој започнува од приградската населба Три Чешми и завршува во месноста Калимерово, каде истите слободно се излеваат во реката Брегалница.

Во ни едно од селата не е комплетно решен третманот со отпадни води. Во моментот во селата функционираат септички јами и полски тоалети. Единствено во село Караорман има делумно изведена фекална канализација.

Активностите на локалната самоуправа треба да бидат насочени и кон изградба и ревитализација на мрежата за третман на отпадните и атмосферските води на целокупната нејзина територија преку постепено вклучување на руралните средини во постоечкиот систем, согласно можностите. Со тоа ќе се влијае на подобрување на квалитетот на живеење на сите жители и врз подобрување на квалитетот на животната

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

средина што пак ќе резултира со подобар и поконкурентен земјоделски производ.

10.2 Атмосферска канализација

Атмосферската канализација во градот постои како посебен систем за одводнување на површински отпадни води. Досега изградената атмосферска канализациона мрежа, со вкупна должина од 11. 320 м е недоволна за целосно прифаќање и одведувањето на атмосферските води.

Реципиенти на атмосферската канализација се регулираното корито на реката Отиња и коритото на реката Брегалница.

11. Енергетика

Снабдувањето со електрична енергија на општина Штип, се врши од електроенергетскиот систем на Република Македонија. На територијата на општината не постојат други енергетски извори, што значи дека во енергетска смисла, општината се јавува како конзумно подрачје.

12. Телекомуникации

Во рамките на системот на АД Македонски Телекомуникации, како национален фиксен телефонски оператор, функционира и мрежната група Штип, со која е опфатена целата територија на општината. Фиксната телефонска мрежа во општината е најразвиена во градот Штип, која се карактеризира со средна развиеност и изнесува 27,66 телефонски приклучоци на 100 жители.

13. Банки, финансиски институции и услуги

Во општина Штип постојат експозитури на повеќе Финансиски институции и банки, кои вршат финансиски услуги за потребите на правните и физички лица кои кредитираат правни лица, пред се од секторот на мали и средни претпријатија (МСП). Во принцип во регионот на Штип се присутни речиси сите кредитни линии расположиви за финансирање на приватниот сектор во општините Штип и Карбинци и Источниот Плански Регион. Од осигурителните компании, со свое седиште се присутни „КЈУБИ“ Македонија, Албсиг, Винер осигурување, Евроинс осигурување, Еуролинк, Инсиг, Осигурителна полиса, Сава Осигурување, Триглав осигурување и Уника осигурување.

VI. ЕКОНОМИЈА И БИЗНИС

1. Економија

Споредбата на основните економски показатели на Штип во однос на националната економија (Македонија) и регионот во кој се наоѓа, е од суштинско значење за квалитативно согледување на состојбата на локалниот економски развој, во однос на поширокиот економски контекст.

Источниот регион, според условната поделба на региони на Државниот Завод за Статистика, во однос на неколку важни економски показатели (БДП по жител во \$САД, и просечна стапка на раст на БДП според методата на куповна моќ) е на петто до шесто место, од вкупно осум региони. Меѓутоа во однос на стапката на вработеност, односно невработеност, како регион е на трето место, споредено со републичкиот просек.

Источниот регион, според условната поделба на региони на Државниот Завод за Статистика, во однос на неколку важни економски показатели (БДП по жител во \$САД, и просечна стапка на раст на БДП според методата на куповна моќ) е на петто до шесто место, од вкупно осум региони. Меѓутоа во однос на стапката на вработеност, односно невработеност, како регион е на трето место, споредено со републичкиот просек.

1.1 Структура и број вработени на стопанските субјекти по сектори

Структурата на деловните субјекти според Националната класификација на дејности по стопански сектори е следнава:

Ред. Бр	Стопански Сектор	Број на регистрирани деловни субјекти	
1	Земјоделство, лов и шумарство	121	2.7%
2	Рибарство	1	0.02%
3	Вадење на руди и камен	2	0.05%
4	Преработувачка индустрија (произв. на пренхранбени производи и пијалоци, производство на тутунски производи, текстилни ткаенини, штавење, доработка и производство на кожа, производство на куфери, торби и обувки, преработка на дрво и производи од дрво, производство на целулоза, хартија и производи од хартија)	664	15.0%
5	Снабдување со електрична енергија, гас и вода	5	0.1%
6	Градежништво	113	2.6%

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

7	Трговија на големо и мало, поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети залична употреба и за домаќинствата	2331	52.8%
8	Хотели и ресторани	250	5.7%
9	Сообраќај, складирање и врски	307	7.0%
10	Финансиско посредување	3	0.1%
11	Активности во врска со недвижен имот, изнајмување, и деловни активности	158	3.6%
12	Јавна управа и одбрана, задолжителна социјална заштита	29	0.7%
13	Здравство и социјална работа	66	1.5%
14	Образование	34	0.8%
15	Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	332	7.5%
Вкупно		4416	100%

Во Штип доминантни сектори се постоечките индустриски гранки со 47.3 %, и услужните дејности со 46.9 %.

2. Индустрија

Состојбата на локалната економија во регионот на Штип може генерално да се набљудува од перспектива, која произлегува од националниот економски контекст, т.е. од поширокиот контекст на пост-приватизационата и транзициона фаза на Македонската економија.

Два клучни аспекта, кои директно ја отсликуваат состојбата на локалната економија во Штип се:

- Приватизација на големите индустрии и менување на нивната сопственичка структура. Овој процес најчесто се одвиваше и со делба на средствата на големите индустриски целини како Астибо, Македонка, ЗИК Црвена Звезда, Макпромет.
- Редефинирање на пазарите, од традиционалниот пазар на бившата Југославија, кон нови, и во сегашниот контекст извозни пазари, изложени на висок степен на глобална конкуренција, а особено во однос на носечките економски сектори во Штип.

Од друга страна, паралелно со овој процес, се формираат и нови бизниси, пред се од секторот на мали и средни претпријатија (МСП) кои работат профитабилно и претставуваат извор на вработување. Тие, потребната работна сила ја црпат, пред се од невработената структура произлезена од технолошки вишок, или стечајна и ликвидациона постапка. Невработената работна сила е пред се висококвалификуван кадар, кој претставува добар потенцијал за развој на одредени индустрии со традиција во општината.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Носечки индустриски сектори во регионот се:

- Текстилната конфекциска индустрија
- Кожарската индустрија
- Прехрамбената и преработувачката индустрија
- Транспортните услуги
- Трговија на големо и мало
- Дрвна индустрија
- Метало-преработувачката индустрија

Описот на водечките индустрии во продолжение служи за запознавање со суштинските карактеристики на тие дејности.

Во случај кога има интерес кај заинтересирани правни субјекти за инвестирање производни капацитети во руралните подрачја потребни се следниве чекори за отпочнување постапка за добивање дозвола за градба:

- Урбанистички план за вон населено место
- Основен проект
- Доказ за право на градење, право да долготраен закуп, право на службеност, договор за пренесување на право на градење, или договор за концесија.
- Геодетски елаборат за нумерички податоци

Во моментот од бизнис секторот во општинското рурално подрачје на Општина Штип, присутни се: капацитети од винарската индустрија, капацитет за откуп преработка и сушење на зеленчук, продажба на украен фасаден камен, угостителски и рибен ресторан, мали земјоделски стопански капацитети на индивидуални земјоделски производители, преработка на индустриски мазива и масло, сепарација на камен и песок и транспортни претпријатија со магацински сладишта.

2.1 Текстилна индустрија

Текстилната индустрија е од исклучително значење за економијата на Општина Штип според оствареното учество во вработеноста и извозот. За разлика од другите стопански дејности и индустрии, во областа на текстилната индустрија доаѓаат до израз приватните претприемачки иницијативи, се создава материјална основа, се остваруваат повеќестрани деловни врски со странски партнери, што претставува основа за натамошен развој.

Во областа на стопанството, текстилната индустрија е водечка гранка во Општина Штип со забележителни резултати во формирањето на БДП, вработеноста и извозот. Текстилната индустрија е развиена

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

благодарение на приватизацијата на големите текстилни фабрики во градот и следователно се отворија нови 75 фабрики за производство на текстил, текстилни производи, индустриски текстил и друго. Поради забавените процеси на прилагодување во текстилната индустрија, преовладува лон работењето, кое се сведува главно на шиене како еден од најнедоходовните видови на соработка со странските партнери. Од вкупниот број лон работат дури 67 фабрики, сопствено производство имаат само 8, а 10 имаат и сопствено производство и работат лон. Дури 10,8% од вкупниот број на фабрики во Македонија кои работат во текстилната индустрија, имаат седиште т.е. се наоѓаат во Општина Штип, а во нив работат 15,8% од вкупниот број на вработени во текстилната индустрија на ниво на Македонија.

Новите текови во областа на текстилната индустрија се движат кон осовременување на машинските паркови, обуки на техничкиот персонал и примена на нови фибер влакна. Полека се појавува потребата од соработка меѓу текстилните асоцијации/кластери и фабриките, соработка на бизнис секторот со јавните институции преку моделот на Јавно приватно партнерство и реализација на проекти од таков вид, како и соработка меѓу фабриките од областа на текстилната индустрија и образовните институции во градот. Што значи дека текстилната индустрија веќе извесен период е во чекор со новите трендови на развој и подобрување на квалитетот за создавање на конкурентни брендови и производи.

2.2 Кожарска индустрија

Во кожарското индустриското производство во Штип, лидер е фабриката за чевли „Баргала“, една од најстарите во регионот (формирана е 1945 год.) и која навреме ги помина транзициските процеси и приватизацијата.

Во Баргала има 1.250 вработени, што претставува приближно 8% од вкупно вработените во општина Штип. 80 % од производството се извезува, додека 20 % е домашен пазар. Трудоинтензивноста (лон работа) е карактеристика и на оваа индустриска гранка. Вкупните годишни приходи на „Баргала“ се приближно 3 мил. Евра. Инвестициските вложувања во последните три години изнесуваат околу 19 мил, МКД (прибл. 2 мил, Евра).

2.3 Градежништво

Во областа на градежништвото, во општините е извршена трансформација, па од некогашните големи градежни општествени фирми, носители на градежништвото, формирани се повеќе помали фирми. Лидер во индустријата е АД „Бетон“-Штип, кој има постигнато

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

солидна пазарна позиција во националниот и регионалниот пазар. На индиректен начин и други пратечки дејности обезбедуваат работа за населението, пред се од областа на градежно-занаетчиските услуги, кои ја пратат оваа основна индустрија во регионот. Во моментот во Општина Штип, во тек е процесот на промена на генерален урбанистички план и ревизија на повеќе детални урбанистички планови(ДУП). Цел на општината е да овозможи квалитетен живот на граѓаните (паркинзи, зеленило, паркови), но и да обезбеди нови станбени единици.

Во општината постојат 39 регистрирани стопански субјекти во областа на градежништвото, кои нудат целосна примена на инжинеринг и градежни услуги на своите клиенти, како изведба на разни капитални проекти, како станбени, комерцијални, јавни и индустриски објекти.

ЛИСТА НА СТОПАНСКИ СУБЈЕКТИ ВО ОБЛАСТА НА ГРАДЕЖНИШТВОТО НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТИНА ШТИП

1	Трговско друштво за вработување на инвалидизирани лица-заштитно друштво за вршење на градежни и занаетски работи ГРАДИТЕЛ ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
2	Градежно трговско друштво БЕТОН- Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
3	Друштво за градежништво,градежно-занаетство,инсталаторски и инжинеринг услуги увоз-извоз ПЕЛАГОНИЈА ГРОУП-ИНЖИНИРИНГ ДОО Штип во ликвидација	Изградба на станбени и нестанбени згради
4	Друштво за градежништво,инжинеринг и трговија АКТИВА ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
5	Друштво за градежништво,трговија и услуги ЕЛИДА ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ увоз-извоз Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
6	Трговско друштво за вработување на инвалидизирани лица-заштитно друштво за вршење на градежни и занаетчиски работи,трговија и услуги ГРАДИТЕЛ	Изградба на станбени и нестанбени згради
7	Друштво за градежништво,трговија,проектирање и услуги УНИКА ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
8	Друштво за градежништво,трговија,производство и транспорт ЕВРОСТРОЈ ДООЕЛ експорт-импорт Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
9	Друштво за градежништво,промет и услуги Пелагонија Инжинеринг ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
10	Друштво за производство, градежништво, проектирање и трговија АНИ-ПРОЕКТ увоз-извоз ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
11	Друштво за градежништво, транспорт, услуги и трговија ТЕХНО-ФОРМА ДООЕЛ увоз-извоз Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
12	Друштво за трговија, градежништво и услуги ДУНАЛ-ГРАДБА ДООЕЛ увоз-извоз Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
13	Друштво за градежништво, трговија и услуги	Изградба на станбени и

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

	ТЕХНОГРАДБА ДООЕЛ Штип	нестанбени згради
14	Друштво за производство, трговија, градежништво и услуги ЕУРОХАУС КОМПАНИ увоз-извоз ДООЕЛ Штип во ликвидација	Изградба на станбени и нестанбени згради
15	Друштво за градежништво, производство и услуги ЈУГОУНИОН ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
16	Друштво за производство, трговија БАУ ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
17	Друштво за градежништво, услуги и трговија ИЗГРАДБА-ИНВЕСТ увоз-извоз ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
18	Друштво за производство, трговија, услуги, градежништво, проектирање и инженеринг ПЕЛАС ИНЖИНИРИНГ ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
19	Друштво за производство, трговија, услуги РОБИ ИНВЕСТ ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
20	Друштво за градежништво, трговија и услуги ГРАДИТЕЛ ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
21	Трговско друштво за градежништво, производство, трговија, услуги и транспорт НИ-ВА.М ДООЕЛ Штип-во ликвидација	Изградба на станбени и нестанбени згради
22	Друштво за производство, трговија и услуги ГРАДИТЕЛ БАБИ ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
23	Друштво за градежништво, трговија и услуги З-М ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
24	Друштво за градежништво, трговија и услуги ДОЛМЕН ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
25	Друштво за производство, трговија и услуги ОРКОМ ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
26	Друштво за проектирање, градежништво, производство, трговија и услуги АГ-СОЛИД ДОО увоз-извоз Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
27	Друштво за градежништво и трговија МАКИС КОМПАНИ ДООЕЛ Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
28	Друштво за услуги, градежништво и трговија ГРАДИС НОВА ДООЕЛ увоз-извоз с. Стар Караорман Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
29	Друштво за градежништво и трговија ТОП ИНВЕСТ ДОО Штип	Изградба на станбени и нестанбени згради
30	Друштво за услуги, производство и трговија АНЧЕВ ДООЕЛ Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
31	Друштво за градежништво, инженеринг и консалтинг во геолошко-хидрогеолошки истражни работи КОИНГ ДОО увоз-извоз Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
32	Друштво за производство, трговија и услуги ИСКОП ДООЕЛ увоз-извоз Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

		друго место
33	Друштво за производство, трговија и услуги КВАРЦ-ИНГ ДООЕЛ Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
34	Друштво за производство, трговија и услуги ГРАДБА ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДОО увоз извоз Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
35	Друштво за проектирање, производство, трговија и услуги ЕНТЕРАРХ ДОО Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
36	Друштво за градежништво, производство, трговија и услуги ТЕХНИКА ДООЕЛ увоз извоз Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
37	Друштво за транспорт, трговија и увоз-извоз ОКТАЛЗ ТРАНС ДООЕЛ ШТИП	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
38	Друштво за градежни работи, услуги, трговија и увоз извоз МЕГА-МИ ДООЕЛ Штип	Останати специјализирани градежни работи неспомнати на друго место
39	Друштво за градежништво, срхитектура, проектирање, инженеринг и дизајн СТУДИО АТРИУМ-ДОО Штип	Подготвени работи на градилиште

2.4 Прехранбено-преработувачка индустрија

Прехранбено-преработувачката индустрија е исто така една од позначајните во регионот на Штип. Постојат капацитети за кондиторска индустрија, производство на масло, производство на безалкохолни пијалоци, преработка и конзервирање на овошје, како и неколку винарски визби.

2.5 Трговија и Транспортни Услуги

Во последните неколку години со отпочнување на процесот на приватизација во општината се регистрирани над 2.000 фирми, од кои поголем број се од сферата на трговијата. Големите општествени фирми од областа на трговија и услуги се трансформираа во помали и дисперзирани деловни субјекти.

2.6 Дрвна индустрија

Дрвната индустрија на територија на општината е во подем, и е застапена со примарно производство на дрвни елементи, како и производство на секундарни дрвни производи (мебел од масивно дрво и плочести материјали, и дрвени врати и прозорци). Ова е во принцип индустрија, која нуди можност за самовработување. Тоа е веднаш

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

видливо од структурата на бизнисите во индустријата. Постојат неколку мали и средни претпријатија и уште стотина микро бизниси, кои во принцип нудат самовработување, и најчесто имаат еден до двајца вработени. Вкупниот број на вработени во оваа дејност е приближно 250 до 300.

2.7 Метало-преработувачка индустрија

Метало преработувачката индустрија е застапена со повеќе од 14 фирми. Тие заедно располагаат со покриена корисна површина од 17.000 м² и во неа работат повеќе од 350 вработени. Бројката на вработените е сразмерно мала во однос на капацитетите поради процесот на реструктурирање. Во оваа гранка би требало да се очекува многу побрзо вработување на машка работна сила и тренд на нејзин развој во наредните години. Присутни се и директни инвестиции поради капацитетите и можностите што ги нуди оваа гранка.

Типични производи за оваа индустрија во Штип се: земјоделска механизација, опрема за наводнување, механички дигалки, алуминумска браварија, ковани огради, решеткасти конструкции за хали, соларни колектори и комплет соларни системи, метален мебел и галантерија, каси за банки и трезори, опрема за електроенергетски системи, сообраќајни знаци и општи услуги од металскиот сектор.

Просечните нето лични доходи исплатени во оваа гранка се некаде околу 10.000 денари по вработен.

Во моментот од бизнис секторот во општинското рурално подрачје се присутни капацитети од винарската индустрија, капацитет за откуп преработка и сушење на зеленчук, продажба на украен фасаден камен, угостителски и рибен ресторант, мали земјоделски стопански капацитети на индивидуални земјоделски производители, преработка на индустриски мазива и масла, сепарација на камен и песок и транспортни претпријатија со магацински сладишта.

VII. ОБРАЗОВЕН И ЗДРАВСТВЕН СИСТЕМ

1. Образовен систем

Според досегашната ситуација на подрачјето на општина Штип одделението за образование е надлежно за основното и средните општински училишта. Во Одделението за инспекциски надзор на општина Штип, работи и овластен просветен инспектор. Во склоп на министерството, работи и државен просветен инспектор за образование, со седиште во Штип.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Според генералниот процес на децентрализација во РМ, и конкретно според законот за локална самоуправа, од 2005 год., надлежноста за организирање на образованието и предшколското згрижување на децата е дел од ингеренциите на локалната самоуправа.

1.1 Предучилишно воспитание

Јавните установи за деца - „Вера Циривири-Трена“ и „Астибо“ во своите работни единици вршат згрижување и воспитување на деца од 8 месечна возраст до 7 годишна возраст, чија бројност е околу 2400.

1.2 Основно образование

Во Општина Штип има четири основни општински училишта:

1. ООУ „Ванчо Прке“
2. ООУ „Гоце Делчев“
3. ООУ „Тошо Арсов“
4. ООУ „Димитар Влахов“

ООУ „Ванчо Прке“ е лоцирано во централниот дел на градот на ул. Васил Главинов бб, училиштето работи како централно училиште со три подрачни училишта во Ново Село, с. Селце и с. Лакавица и паралелки со посебни потреби.

Во учебната 2010/2011 година во ООУ „Ванчо Прке“ се вклучени 1235 ученика распоредени во 72 паралелки, од кои 1118 ученици сместени во 52 паралелки во Централното училиште, 62 ученика сместени во 7 паралелки во подрачното училиште во Ново Село, 10 ученика сместени во 1 паралелка во подрачното училиште во с. Селце, 12 ученика сместени во 2 паралелки во подрачното училиште во с. Лакавица и 33 ученика сместени во 10 паралелки со посебни потреби.

Според етничката припадност во ООУ „Ванчо Прке“, 1062 се Македонци, 29 Власи, 49 Роми и 59 Турци.

ООУ „Гоце Делчев“ се наоѓа на ул. Иво Лола Рибар бр. 179 во средишниот дел на Бело Брдо, училиштето работи како централно, со подрачно училиште во н. Три Чешми и во с. Шашаварлија.

Во учебната 2010/2011 година во ООУ „Гоце Делчев“ се вклучени 723 ученика распоредени во 38 паралелки, од кои 271 ученик распоредени во 28 паралелки во централната зграда, 95 ученици распоредени во 9 паралелки во подрачно училиште во н. Три Чешми и 8 ученика распоредени во 1 паралелка во подрачно училиште во с. Шашаварлија.

Според етничката припадност во ООУ „Гоце Делчев“, 443 се Македонци, 23 Власи, 228 Роми и 27 Турци и друго 4.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

ООУ „Тошо Арсов“ работи како централно училиште со три подрачни училишта во н. Македонка, с. Чардаклија и с. Почивало.

Во учебната 2010/2011 година во училиштето се вклучени 824 ученика распоредени во 38 паралелки, од кои 730 ученик распоредени во 28 паралелки во централната зграда, 83 ученици распоредени во 8 паралелки во подрачно училиште во н.

Македонка, 6 ученика распоредени во 1 паралелка во подрачно училиште во с. Чардаклија и 5 ученика распоредени во 1 паралелка во подрачно училиште во с. Шашаварлија.

Според етничката припадност во ООУ „Тошо Арсов“ ,714 се Македонци, 45 Власи, 45 Роми и 17 Турци.

ООУ „Димитар Влахов“ се наоѓа на адреса ул. Сремски фронт бб работи како централно училиште со едно подрачно училиште во н. Баби

Во учебната 2010/2011 година во училиштето се вклучени 1439 ученика распоредени во 59 паралелки, од кои 947 ученик распоредени во 37 паралелки во централната зграда и 492 ученици распоредени во 22 паралелки во подрачно училиште во н. Баби.

Според етничката припадност во ООУ „Димитар Влахов“ , 1198 се Македонци, 45 Власи, 105 Роми и 65 Турци.

Во основните општински училишта финансирањето се одвива преку блок дотации од Министерството за образование и наука.

1.3 Средно образование

Средното образование во општина Штип се одвива во 4 средни училишта и тоа:

1. СОУ Гимназија „Славчо Стојменски“
2. СОУ „Димитар Мирасчиев“
3. СОУ „Јане Сандански“
4. СОУ „Коле Нехтенин“

СОУ Гимназија „Славчо Стојменски“ е воспитно образовна установа од општообразовен карактер, училиштето се наоѓа во централниот дел на градот Штип на ул. Васил Главинов бр. 4

Во Гимназијата „Славчо Стојменски“ се вклучени 714 ученици од I до IV година распоредени во 26 паралелки (реформирано гимназиско образование) од кои 7 паралелки во I година со 188 ученика, 7 паралелки

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

во II година со 208 ученика, 6 паралели во III година со 152 ученика и 6 паралели во IV година со 166 ученика.

Според етничката припадност во СОУ Гимназија „Славчо Стојменски“, 657 се Македонци, 2 Роми, 47 Власи, 7 Турци и 1 Албанец.

СОУ „Димитар Мирасчиев“ се наоѓа во централното градско подрачје на ул. Вита Поп Јорданова бр. 2, е средно стручно училиште кое образува кадри од текстилно кожарската струка, во училиштето се застапени три профили од четиригодишно образование:

- a. Конфекциски техничар
- b. Текстилен техничар
- c. Техничар за обувки

Од учебната 2011/2012 година во текстилната струка ќе се воведат и профилот конфекциски компјутерски оператор, а во училиштето ќе се воведат и три нови струки и тоа од економско правна, трговската струка, профил: техничар за трговија и маркетинг и применета ликовна уметност, профил: техничар за дизајн на облека.

Во учебната 2010/2011 година во СОУ „Димитар Мирасчиев“ се вклучени 272 ученика распоредени во 13 паралелки, од кои 2 паралелки во I година со 37 ученика, 3 паралелки во II година со 57 ученика, 3 паралелки во III година со 64 ученика и 5 паралелки во IV година со 114 ученика.

Според етничката припадност во СОУ „Димитар Мирасчиев“, 234 се Македонци, 6 Власи, 12 Роми и 19 Турци.

СОУ „Јане Сандански“ се наоѓа во источниот периферен дел на градот во близина на Медицинскиот центар на ул. Трајко Кошевски бр. 6 со површина од 2663 м². Училиштето образува кадри од здравствена струка кои се распоредени во пет профили:

- a. медицински сестри
- b. забни техничари
- c. медицинско-лабораториски техничари
- d. физиотерапевтски техничар
- e. фармацевтско-лабораториски техничар

Во учебната 2010/2011 година во СОУ „Јане Сандански“ се вклучени 876 ученици распоредени во 28 паралелки, од кои во I година 7 паралелки со 238 ученика, во II година 7 паралелки со 220 ученика, во III година 7 паралелки со 199 ученика и во IV година 7 паралелки со 216 ученика. Според етничката припадност во СОУ „Јане Сандански“, 800 се Македонци, 23 Власи, 18 Роми, 13 Турци и 1 Албанец.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

СОУ „Коле Нехтенин“ е сместено во индустрискиот дел на градот, средно стручно училиште кое образува кадри од електромашинската и угостителската струка. Во рамките на електротехничката струка постојат следните образовни профили:

- a. електротехничар-енергетичар - четиригодишно образование
- b. електротехничар за електроника и телекомуникации - четиригодишно образование
- c. електротехничар за компјутерска техника и автоматика - четиригодишно образование

Во рамките на машинската струка постојат следните образовни профили:

- a. техничар за компјутерско управување - четиригодишно образование
- b. машински техничар - четиригодишно образование
- c. машинско енергетски техничар - четиригодишно образование
- d. машински мехничар- тригодишно образование по ГТЗ програма
- e. конструкциски механичар- тригодишно образование по ГТЗ програма

Во рамките на угостителската струка постојат следните образовни профили:

- a. келнер- тригодишно образование
- b. готвач- тригодишно образование

Во учебната 2010/2011 година во СОУ „Коле Нехтенин“ се вклучени 837 ученици распоредени во 29 паралелки, од кои во I година 250 ученика во 8 паралелки, во II година 9 паралелки со 258 ученика, во III година 7 паралелки со 211 ученика и во IV година 4 паралелки со 131 ученик. Според етничката припадност во СОУ „Коле Нехтенин“, 805 се Македонци, 6 Власи, 13 Роми и 12 Турци.

Од државните средни училишта во Општина Штип е лоциран Државниот музички училиштен центар „Сергеј Михајлов“. Во Штип егзистира и Приватното средно музичко училиште **Оксиа**. Тоа е сосема разбирливо ако се знае дека првата опера **Паљачи** е изведена токму во Штип во 1924 година.

Во средните општински училишта финансирањето се одвива преку блок дотации од Министерството за образование и наука.

1.4 Високо образование

Со отворањето на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, огромен број млади луѓе од градот, регионот и од цела држава имаат можност да се стекнат со универзитетско образование токму во нашата општина. Иако е основан во 2007 година, денес УГД располага со **13 факултети** и **една висока Школа**. За само 3 години, Универзитетот успеа да привлече **9000 студенти** што претставува своевиден рекорд, кој оди во прилог на ширењето на штипскиот Универзитет. Штип располага и со студентски

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

дом и интернат за средношколци. Сместувачките капацитети се зголемуваат со новиот студентски дом што е во изградба од страна на УГД со поддршка на Локалната самоуправа. Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е основан од страна на Собранието на Република Македонија на 27 март 2007 година со Закон за основање на Државен универзитет „Гоце Делчев“ - Штип („Службен весник на Република Македонија“ бр.40/07), како резултат на идејата за основање на Универзитет во Штип, која е стара повеќе од 30 години. Тој ден се обележува како Патронен празник на Универзитетот. На 30 јуни 2008 година е донесен и Закон за изменување и дополнување на Законот за основање на Државен универзитет „Гоце Делчев“ - Штип („Службен весник на Република Македонија“ бр.81/08).

Универзитетот, согласно Статутот („Универзитетски гласник“ бр.09/09), е највисока автономна јавна високообразовна, научна, односно уметничка установа, што го обезбедува единството во вршењето и развојот на високото образование, науката, уметноста и стручноста, и непосредно преку своите единици од различни студиски подрачја пренесува сознанија од повеќе научни, односно уметнички подрачја и дисциплини.

Универзитетот е лоциран во повеќе македонски градови: Штип, Струмица, Штип, Радовиш, Пробиштип, Веница, Свети Николе, Гевгелија, Кавадарци, Прилеп и Скопје и во негов состав влегуваат јавни факултети, односно единици кои вршат високообразовна и научноистражувачка дејност во сите степени на високото образование.

Универзитетот започна со 7 (седум) факултети и една висока школа и тоа:

1. Правен факултет
2. Економски факултет
3. Педагошки факултет
4. Факултет за рударство, геологија и политехника (сегашен Факултет за природни и технички науки)
5. Земјоделски факултет
6. Факултет за информатика
7. Висока здравствена школа

Од студиската 2008/2009 година во состав на Универзитетот се и 6 (шест) нови факултети и тоа:

1. Факултет за медицински науки
2. Филолошки факултет
3. Електротехнички факултет
4. Машински факултет
5. Технолошко-технички факултет

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

6. Факултет за туризам и бизнис логистика

Покрај овие единици, во состав на Универзитетот се организирани и катедри, оддели, институти, центри, лаборатории, библиотеки и други внатрешни организациони единици:

Геомагнетна опсерваторија

- Универзитетски културен центар
- Универзитетски спортски центар
- Центар за односи со јавноста
- Центар за доживотно учење
- Центар за електронско учење
- Центар за обезбедување на квалитет
- Центар за меѓууниверзитетска соработка
- Центар за кариера и развој
- ИТ - центар Информативно-технолошки центар
- Универзитетска библиотека
- Институт за историја и археологија
- Институт за гастрономија, исхрана и диететика
- Институт за информатика
- Институт за јазици

Универзитетот во Штип е организиран како најголемиот број европски универзитети. Функционира според моделот на интегриран универзитет. Со Универзитетот раководи ректорот. За прв ректор на Универзитетот „Гоце Делчев“ е избран проф. д-р Саша Митрев.

Орган на управување и стручен орган на Универзитетот е Универзитетскиот сенат.

На Универзитетот се применува нов пристап кон студентите и кон стекнувањето на знаење, усогласен со практиките и искуствата на европските универзитети. Мисијата на Универзитетот е да ги промовира и понатаму да ги развива научните дисциплини застапени во студиските програми, согласно со потребите на регионот и на државата.

На Универзитетот се применува нов пристап кон студентите и кон стекнувањето на знаење, усогласен со практиките и искуствата на европските универзитети.

Негови парадигми се:

- студентот во центарот на вниманието
- индивидуален пристап кон студентот
- зголемен степен на интерактивност во наставата.

Визијата на Универзитетот е да се создаде институција која ќе биде препознатлива по највисоките човекови вредности: знаење, умевање, вистина, чест. Да се создаде институција која ќе произведува високопрофесионален и квалитетен кадар, подготвен да го аплицира своето знаење во сите сфери на општественото живеење, поддржувајќи го на тој начин националниот економски развој и развојот на државата воопшто. Универзитетот „Гоце Делчев“ е високообразовна институција

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

која создава кадар кој ќе ја презема одговорноста на својата иднина и иднината на сегашните и идни генерации.

2.3 Здравствен систем

Медицинскиот центар во Штип е формиран во 1964 година и до денес прерасна во регионален центар за источна Македонија. Во областа на јавниот сектор, центарот располага со еден здравствен дом, болница и повеќе аптеки.

Следнава табела дава приказ за состојбата со вработените во јавниот и приватниот сектор на здравствената заштита, во регионот на двете општини (Штип и Карбинци):

Кадар-Јавен сектор		Кадар-Приватен сектор	
Општи лекари	16	Општи лекари	9
Специјалисти	99	Специјалисти	8
Стоматолошки специјалисти	15	Стоматолошки специјалисти	4
Фармацевти:	11	Фармацевти	6
Општи специјалисти	12	Општи специјалисти	3
Ординации		Ординации	
Лекарски	37	Лекарски	30
Стоматолошки	9	Стоматолошки	10
Аптеки	4	Аптеки	12
Лаборатории	2	Лаборатории	5

2.1 Јавни здравствени установи

Во рамките на центарот, постојат следниве единици:

Установи од областа на здравството во Штип постојат во поголем број и тоа: ЈЗУ Здравствен дом „др Панче Караџозов“, ЈЗУ Клиничка болница – Штип, ЈЗУ Центар за јавно здравје, ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ, Државниот санитарен и здравствен инспекторат - Подрачно одделение Штип. Сите овие установи имаат регионален карактер. По однос на опременост на здравствените установи, по последните интервенции на централната власт, ситуацијата е подобрена, но е евидентна потребата за дополнително доопремување на одделни установи. Здравствениот кадар е обучен да им излезе во пресрет на потребите на граѓаните, но е потребно негово доекипирање во одредени сегменти и специјалности. Исто така, потребна е постепена обнова на застарениот возен парк, со што ќе се придонесе за подобра организација на теренската работа и заштеда во гориво и поправки. Зголемувањето, пак, на обемот на работа на комерцијалниот дел преку

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

подобрување на квалитетот на работа и искористување на одредени професионални маркетинг активности, ќе доведе до зголемување на приливот на сопствените приходи.

ЈЗУ Клиничка болница - Штип зазема централно место во источниот регион на република Македонија. Во неа се лекуваат над 250.000, жители-пациенти а за одредени дијагностички иследувања, услугите ги користат и пациенти од централниот регион на републиката. ЈЗУ Клиничка болница - Штип е основана 2009 година од страна на Владата на Република Македонија и е правен следбеник на ЈЗУ Општа болница-Штип, кој постоеше од 2005 година до 2009 година. Здравствената дејност се извршува во текот на дваесет и четири часа (по пат на дежурства, без прекин) во сите работни единици, со комплетен стручен медицински и ос ЈЗУ Клиничка болница - Штип е јавна здравствена установа, со права обврски и одговорности утврдени со закон, колективен договор, статут и други општи акти, потребни за вршење на следниве дејности :

Специјалистичко-консултативна и болничка здравствена заштита. Во специјалистичко-консултативната дејност се врши специјалистички прегледи, испитувања и утврдување на заболувањата, повредите и здравствената состојба на корисниците на здравствени услуги, спроведува специјализирани дијагностички, терапевтски и рехабилитациони постапки, дава специјалистички мислења и предлози, врши други здравствени услуги предвидени во прописите за здравствената заштита и здравственото осигурување или по барање на корисникот на услугите. Во болничката дејност Болницата врши испитување на здравствената состојба, дијагностицирање, лекување и сместување на болните во стандардни болнички услови, обезбедува постојан специјалистички надзор, примање и згрижување на итни медицински случаи, според потребата обезбедува конзилијарна медицинска помош, обезбедува лекови и помошни медицински материјали потребни за лекување, учествува во спроведувањето на посебни програми за спречување, сузбивање и рано откривање на заболувањата и повредите, дава упатства за домашно лекување, обезбедува здравствено воспитување на лицата на кои им се пружа болничка здравствена заштита, пружа стручна помош на другите здравствени установи и обезбедува стручно усовршување на здравствените работници, организирано во болнички одделенија. На болните сместени во болницата заради лекување, Болницата им обезбедува стандардна болничка исхрана во зависност од здравствената состојба на корисниците на здравствени услуги. За одделни заболувања кога не е неопходно сместување во болницата,

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Болницата може да организира лекување во текот на денот (дневна болница).

ЈЗУ Центар за јавно здравје - Штип е со седиште во Штип на улица Христијан Карпош бб, сместен на четвртиот кат на зградата на Здравен дом-Штип, со површина од 663,34 м/кв.

ЦЈЗ својата дејност ја извршува на подрачјето на општините Штип, Карбинци, Пробиштип, Радовиш и Конче.

Делокругот на работа на ЈЗУ Центар за јавно здравје е од превентивната здравствена заштита. Задачите, активностите и мерките произлегуваат од Законот за заштита на населението во Република Македонија од заразни болести, Законот за здравствена заштита, Програмите за превентивна здравствена заштита и други подзаконски прописи а со цел спречување и сузбивање на заразните болести и хроничните незаразни болести од поголемо социјално-медицинско значење за населението.

Тие задачи, активности и мерки се насочени кон чување и унапредување на здравјето на луѓето; спречување на појавата, ширењето и сузбивањето на заразните болести; проучување на причините за појавата на заразните болести и нивното ширење; проучување на влијанието на надворешните фактори врз здравјето на населението како и предлагање мерки за заштита од нив.

Во моментот постои еден затворен објект од тврда градба - поранешна амбуланта на потегот 20-ти км од патниот правец крстосница Штип – Радовиш - Негитино кој не е во функција и во моментот нема медицинска амбуланта во руралните населени места.

VIII. КУЛТУРА И СПОРТ

1. Култура и културни манифестации

Во Општина Штип постојат различни институции, кои се занимаваат со промоција и ширење на културата меѓу граѓаните. Во таа насока се ангажирани бројни субјекти, кои се под ингеренции на централната власт, локалната самоуправа и бизнис секторот.

Со процесот на децентрализацијата, културните установи во градот се реструктурираа и станаа посилни институции. Тоа на прво место се однесува на Национална Установа Центар за Култура „Ацо Шопов“-Штип, под чија надлежност веќе влегуваат Домот на култура „Ацо Шопов“ и Народниот Театар-Штип. Поранешното Кино „Култура“ премина во приватна сопственост, Дом на млади е под надлежност на Општина Штип. Национална Установа Завод за Заштита на Спомениците на Културата и Музеј Штип е поранешниот Народен Музеј, кој активно

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

работи на промоција на културното наследство на ниво на целата општина.

Штип е препознатлив и по традиционалните манифестации кои привлекуваат луѓе од Македонија и соседните држави, затоа што секогаш има богата програма во склоп на настаните. Тука се вбројуваат:

- Фестивалот на забавни мелодии „Макфест“, кој од 2009 година е во надлежност на локалната самоуправа и по кој Штип виско котира на листата на организатори на фестивали;
- прославата за Денот на ослободувањето на Штип, кој се одржува секоја година од 6-8 Ноември, а централен настан е „Пастремајлијадата“;
- патронот на град Штип, Свети Никола кој се одбележува на 19-ти декември;
- Традиционалното Штипско културно лето, кое секоја година изобилува со бројни настани во текот на јули и август.

Најпосетувана и напопуларна библиотека меѓу младите и студентите е Универзитетската библиотека „Гоце Делчев“, која е најголема, а во градот постојат уште девет помали библиотеки во склоп на основните и средните училишта, кои се достапни до сите ученици.

Во руралните населени места нема активни домови на културата. Поранешните објекти кои биле користени за оваа намена сега се користат за состаноци со раководните тела на руралните месни заедници или се издаваат за продавници за колонијални прехранбени производи.

1.2. Медиуми

Општина Штип има две локални телевизии – Телевизија Ирис, Телевизија Стар, а во последниве две години се зголеми и бројот на радио станици, кој од две прерасна на четири - Канал 77, Радио Штип, Ангелс фм, Угд фм, кое е во сопственост на Универзитетот „Гоце Делчев“.

Општина Штип во текот на 2009 година го издаде и месечниот весник Штипски глас, кој ги информира граѓаните за сите новости во регионот, а како составен дел од него е и т. нар. Мозаик, кој е специјализиран единствено за информации од Општина Штип.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

1.3. Цркви и споменици

На територијата на Општина Штип има вкупно 31 сакрален објект од православен карактер, кои се поделени во следниве категории – Цркви во град Штип – 11; Новоизградени цркви во град Штип – 4; Цркви во руралните подрачја во Општина Штип – 16, а на територијата на општината има и една џамија која се наоѓа во централното градско подрачје. Најстар сакрален објект на територијата на Општина Штип е црквата Свети Архангел Михаил (Фитијата), која датира од 14 век.

Покрај црквите, во Штип има и бројни споменици на различни локации низ градот – на месностите Суитлак, Бриони, во Центарот на градот, а постојат и споменици на познати штипски дејци кои се вбројуваат во категоријата куќа-музеј– Ацо Шопов, Славчо Стојменски и други.

1.4 Спортски објекти

Во Општина Штип има и неколку спортски сали – Јордан Мијалков, Тошо Арсов, Димитар Влахов, Гоце Делчев, Ванчо Прке, Славчо Стојменски, Коле Нехтенин, Димитар Мирасчиев и Јане Сандански.

Од јавните и зелени површини се издвојуваат – К’ртеке, Суитлак, Млечен парк, Парк „Баби“, Парк „8^{ми} Ноември“ и други.

2. Невладин сектор

Во општина Штип постои Регионален Центар за поддршка за НВО. Центарот е формиран во 2002 година, во рамките на Проектот за поддршка и институционален развој на НВО во Македонија, финансиран од Швајцарската агенција за развој и Фондацијата Институт Отворено Општество Македонија, кој продолжува да работи како Фондација за развој на Локалната заедница. Основен извор на податоци за бројот и типовите НВО во регионот е регистарот за НВО изработен од страна на МЦМС.

Според законот за Здруженија на граѓани и фондации, бројот на регистрирани НВО во основниот суд Штип е 190 НВО, од кои 66 се спортски клубови. Во Штип функционираат здруженија со различна мисија на делување, но најголемиот број од нив се фокусирани кон одржување на животната средина, развојот на демократијата и владеење на правото, подигнување на степенот на почитување на човековите права и меѓуетничката соработка, подобрување на положбата на жените во општеството. Следнава табела дава преглед за типот, т.е. профилот и бројот на НВО во регионот на двете општини Штип и Карбинци:

- Демократија и владеење на право 8

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

- Деца, млади, студенти 18
- Жени 6
- Животна средина 1
- Здравје и здравство 8
- Култура и уметност 6
- Културни различности 12
- Лица со посебни потреби 11
- Меѓународна соработка 2
- Образование и наука 2
- Претприемништво/економија 4
- Развој на граѓанско општество 3
- Рурален развој 12
- Социјални и хуманитарни работи 9
- Човекови права 5
- Професионални организации 22
- Финансиски услуги 1
- Спорт, хоби и рекреација 6637
-

Бројот на населението во руралните населени места е мал и вообичаено соработката и поддршката од НВО секторот доаѓа од општинските НВО организации од Општина Штип и од околните општински НВО-а со кои граничи територијата рурални делови на Општина Штип со нејзините.

ДИНАМИКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОД-СТРАТЕГИЈАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Спроведувањето на Стратешкиот план за рурален развој во Општина Штип, се предвидува за период од 2012-2016 година, односно динамиката на спроведувањето е во согласност со Годишните акциони планови кои ќе се изработуваат и кои ќе ги содржат конкретните активности со одредена временска динамика, елементи на потенцијални партнерства, како и буџет на секој акционен план.

Акционите планови ќе бидат усвојувани од страна на Советот на Општината.

УПРАВУВАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА НА АКТИВНОСТИТЕ

Предлагач на Стратегијата за рурален развој на Општина Штип пред Советот на општината е Градоначалникот, а изготвувач е Мрежата за рурален развој на Република Македонија и Работната група, формирана за оваа цел од страна на општината и МРР. Носител на следењето и координацијата на активностите од оваа стратегија, како и носители на имплементација на активностите кои ќе произлезат од под-стратегијата, ќе биде локалната администрација на ЕЛС Штип.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Овој документ со стратешко значење, дава можности за инволвирање на многубројни субјекти кои ќе ги имплементираат активностите во партнерства или поединечно (локални невладини организации, локални претставници од бизнис секторот, подрачните единици на министерствата, месни заедници и други субјекти кои имаат надлежности во сите сфери кои се од интерес за руралниот развој). Ваквиот тип на активности ќе биде координиран од општинската администрација, со цел запазување на активности кои нема да се поклопуваат.

СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА

Општинската администрација одговорна за локален економски развој ќе изготвува Годишни извештаи за Советот на општината, за постигнатите резултати во имплементацијата на активностите од стратегијата. Извештаите ќе се разгледуваат од страна на Советот во секој прв квартал (јануари – март) во наредната година за достигнувањата во претходната.

ФИНАНСИРАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ШТИП

За имплементација на активностите предвидени како проекти, во овој стратешки документ потребно е предвидување на финансиска и техничка поддршка од страна на Буџетот на општината, од страна на Буџетите на институциите инволвирани и надлежни за оваа област (МЗШВ, АПЗ и Центарот за планскиот регионален развој), но и од страна на донации посебно предвидени со предпристапните фондови на ЕУ за РМ или некои билатерални договори.

СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ШТИП (2011-2016)

ВИЗИЈА НА ОПШТИНА ШТИП:

До 2016 година руралното подрачје на Општина Штип постигнува подобрување на условите за живот и стопанисување во руралните средини и постигнување на поголеми финансиски ефекти од земјоделството и малото стопанство.

Визијата на општината резултираше како сублимат на дискусиите и нејзиното утврдување беше засновано на изработените SWOT анализа, PESTLE анализата и Анализата на заинтересираните страни од страна на учесниците на работилниците. Утврдувањето на визијата беше најнапред направено преку работа во групи со употреба на неформални дискусии и предлози и употреба на методот на „бура на идеи“ (brainstorming). Изјавата за Визија беше усогласена врз основа на извршената анализа на проблемите и утврдените приоритетни области за интервенција во Стратешкиот план.

Избраниот начин на изработка на визијата и нејзината дефинирана верзија претставува договор за иднината на општината. Таа ги вклучува и обврските кои од сите чинители треба да бидат преземени заради нејзиното остварување.

Оваа визија беше утврдена како заеднички резултат од разговорите и работата со под-групите на општина Штип и општинската администрација кои се одржаа во форма на три работилници:

Работилница 1: (1 март 2011)

Работилница 2 (5 април 2011)

Работилница 3 (25 мај 2011)

МИСИЈА НА ОПШТИНА ШТИП:

Општина која се залага за подобрување на квалитетот на живеење преку подигање на јавната свест и јакнење на севкупните сопствени капацитети. Општина која располага со големи потенцијали за социо-економски развој, се залага за развој на сите видови на туризам и земјоделството преку имплементација на стратешките определби и реализација на проекти од различни области и привлекување на инвестиции.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Мисијата беше исто така утврдена заеднички преку работата на под-групите за време на работилниците. Изјавата за Мисијата на општината се доби како финален резултат од дискусиите. Нејзиното утврдување беше сублимат и се засноваше на изработените анализи за време на работилниците. Мисијата, на почетокот, се генерираше преку работа во групи и со употреба на неформални дискусии и предлози и методотата „бура на идеи“. И за мисијата најнапред се утврдија две верзии (од секоја група) и потоа се прејде на нивно усогласување во единствена изјава за Мисија. И изјавата за мисија беше усогласена врз основа на извршената анализа на проблемите и утврдените приоритетни области за интервенција во Стратешкиот план.

Реализацијата на визијата е заснована на вредностите на Општина Штип:

- Законитост и прифатливост
- Одржливост
- Интегриран процес на планирање на развојот
- Сеопфатно планирање на развојот
- Отвореност и недискриминација
- Иновативност, креативност и динамичност
- Флексибилност и одговорност
- Партнерство и комуникација
- Транспарентност и точност
- Професионализам и тимска работа
- Следливост и мониторинг
- Ефикасност
- Отчетност (извештаи) и чесност
- Елоквениција и образование

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

Приоритетните области кои беа идентификувани и предложени од страна на учесниците на работилниците, а подоцна потврдени од страна на истите се:

1. Развиено земјоделие со унапредување на животната средина
2. Инфраструктурно уредување
3. Мало стопанство
4. Развиен туризам

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Приоритетните области претставуваат идентификувани сектори врз кои организирано ќе се насочуваат акции за подобрување на состојбите во нив. Овие приоритети овозможуваат поставување на високи, но сепак остварливи стратешки цели, преку чие реализирање ќе се оди кон постигање на визијата на општината. Дополнително, приоритетните области претставуваат стремежи и амбиции на граѓаните, правните субјекти и општинската администрација за иднината и физиономијата на руралните средини на општината.

Важно е да се напомене дека секоја од овие области има **еднаква приоритетна важност за општината** и нивната редоследна поставеност не значи дека со тоа е направена и нивна приоритизација по важност.

Постапка:

Во текот на работата, учесниците на работилниците идентификуваа повеќе различни области од стратешко значење, каде би се делувало заради решавање на проблемите со кои се соочува општината, а со цел обезбедување на услови за развој на Општина Штип. Сепак, откако се анализираа и се зе доа во предвид сопствените можности, расположливите ресурси и човечки потенцијали, договорено беше да се издвојат само горе наброените приоритетни области.

Овие области треба да послужат како основен предуслов односно појдовна точка и база за понатамошен долгорочен развој.

За секоја приоритетна област беше дефинирана Стратешка цел. За да се постигне дефинираната Стратешка Цел последователно се дефинирани Конкретните цели и соодветно Програми по кои следат Проекти.

СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ ОПШТИНА ШТИП

За секоја дефинирана приоритетна област, понатаму беа разработени стратешки цели со чија реализација ќе се допринесе за подобрување на состојбата во конкретната приоритетна област.

ПО 1: Развиено земјоделие со унапредување на животната средина

СЦ 1: Комплетно заокружување на LEADER пристапот како официјален пристап за рурален развој на Општината

СЦ 2: Развој на современото сточарство

СЦ 3: Развој на полјоделството

СЦ 4: Поддршка на екопроизводството и заштита на животната средина

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

ПО 2: Инфраструктурно уредување

СЦ 1: Подобрување на општиот изглед на руралните населени места

СЦ 2: Уредување на селска патна мрежа

СЦ 3: Уредување на речни корита

СЦ 4: Инфраструктура (со еко патеки и спортски терени)

ПО3: Мало стопанство

СЦ 1: Развој на мали претпријатија

СЦ 2: Развој на трговија и откуп на сировини и билки

СЦ 3: Едукација за претприемнички идеи за микопретпријатијата

СЦ 4: Мерки за самовработување (иновативни дејности, занаети, рачни изработки, сувенири)

ПО 4: Развиен туризам

СЦ 1: Развој на оддржлив Рурален туризам, бањски и алтернативен туризам преку обезбедување на квалитетни производи и услуги

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

ВИЗИЈА НА ОПШТИНА ШТИП

До 2016 година руралното подрачје на Општина Штип постигнува подобрување на условите за живот и стопанисување во руралните средини и постигнување на поголеми финансиски ефекти од земјоделството и малото стопанство.

Развиено земјоделие со унапредување на животната средина

Инфраструктурно уредување

Мало стопанство

Развиен туризам

Комплетно заокружување на LEADER пристапот како официјален пристап за рурален развој на Општината

Подобрување на општиот изглед на руралните населени

Развој на мали претпријатија

Развој на оддржлив Рурален туризам, бањски и алтернативен туризам преку обезбедување на квалитетни производи и услуги

Развој на современо сточарство

Уредување на селска патна мрежа

Развој на трговија и откуп на сировини и билки

Развој на полјоделство

Уредување на речни корита

Едукација за претприемнички идеи за микопретпријатија

Поддршка на екопроизводството и заштита на животната средина

Инфраструктура (со еко патеки и спортски терени)

Мерки за самовработување

СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВИЕНО ЗЕМЈОДЕЛИЕ СО УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
--

Причини и чинители

Земјоделието и унапредување на животната средина е дефиниран како една од приоритетните области за интервенција во општина Штип, пред се поради фактот што оваа економска активност е основата на економските активности во руралните населени места.

Земјоделството е и основниот извор на егзистенција на населението од овие места. Земјоделството бара целосен и сеопфатен третман и треба да биде третирано во тесна релација со одржливото управување со природните ресурси и заштитата на здравата животна средина. Постапувањето на приоритет во овие два клучни сегменти нема да биде артикулирано со мерки и активности кои се изолирани од останатите сегменти на социо-економското живеење туку на интегриран начин и мултисекторски пристап, преку искористување на придобивките од останатите приоритети ќе се води ефикасна политика за унапредување на двата сектори. Притоа, дефинираните цели и активности во оваа подстратегија ќе комуницираат со мерките, целите и активностите дефинирани во Стратегијата за локален економски развој со цел координирано имплементирање на двата документи. Основната заложба ќе биде во искористување на капацитетите и инволвираноста на жителите во земјоделството заради проценка и надградба на нивните потенцијали и придонес во севкупниот развој на општината.

Стратешка цел 1:

Комплетно заокружување на LEADER пристапот како официјален пристап за рурален развој на Општина Штип со зајакнување на капацитетите на Групата за рурален развој за имплементација и генерирање на активности за одржлив регионален рурален развој со цел развивање на социо-економските активности во руралните средини и подобрување на благосостојбата на руралното население.

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на две конкретни цели:

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Конкретна цел 1.1. : Советот на Општина Штип во 2011 да донесе одлука со која Групата за Рурален Развој ќе прерасне во формално тело на Општината кое непречено ќе работи на одржлив регионален рурален развој со што ќе се овозможи понатамошна примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите.

Конкретна цел 1.2. : Иницијатива за креирање рурална област според LEADER пристапот и изработка на стратегија за регионален рурален развој со што ќе се имплементира LEADER пристапот во регионот.

За реализацијата на конкретната цел 1.1.: Советот на Општина Штип во 2011 да донесе одлука со која Групата за Рурален Развој ќе прерасне во формално тело на Општината кое непречено ќе работи на одржлив регионален рурален развој со што ќе се овозможи понатамошна примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.1.1: Зајакнување на капацитетите на Групата за Рурален Развој за имплементација на LEADER пристапот на локално ниво.

Проект 1.1.1.1: Техничко и административно опремување на канцеларија за Рурален Развој.

Проект 1.1.1.2: Обуки и тренинзи на членовите на Групата за рурален развој за LEADER програмата.

За реализацијата на конкретната цел 1.2.: Иницијатива за креирање рурална област според LEADER пристапот и изработка на стратегија за регионален рурален развој со што ќе се имплементира LEADER пристапот во регионот, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.1.2: Дефинирање на рурална област според LEADER принципите преку воспоставување на партнерства од јавниот, приватниот и НВО секторот во регионот.

Проект 1.1.2.1: Формирање регионално партнерство.

Проект 1.1.2.2: Јакнење на свеста на локалните чинители и население за LEADER пристапот и придобивките од него.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Програма 1.1.3: Изработка на регионална стратегија за РР до 2013 година со што ќе се овозможи одржлив рурален развој на регионот.

Проект 1.1.3.1: Формирање на Регионална Група за Рурален Развој која ќе го имплементира LEADER пристапот на ниво на регионот според Националната Стратегија за Земјоделство и Рурален Развој.

Проект 1.1.3.2: Јакнење на капацитетите на Регионалната Група за Рурален Развој за имплементација на LEADER пристапот на ниво на регионот преку изработка на Стратегија за рурален развој на руралната област.

Програма 1.1.4: Зачувување на традиционалните вредности.

Проект 1.1.4.1: Идентификација на локалните ресурси, производи и вредности.

Проект 1.1.4.2: Брендирање на локалните производи.

Стратешка цел 2:

Развој на современото сточарство

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на две конкретни цели:

Конкретна цел 2.1:

Поддршка на развојот на сточарството.

Конкретна цел 2.2. : Зачувување на автохтоните видови и раси.

За реализацијата на конкретната цел 2.1.: Поддршка на развојот на сточарството, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 2.1.1: Искористување на достапните финансиски извори за развој на современото сточарство во областа на руралниот развој.

Проект 2.1.1.1: Информираност и достапност до информации за руралното население за достапноста на

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

различните извори на финансиски средства (НПРР и ИПАРД фондовите) во развојот на сточарството и пристап до најновите европски технолошки достигнувања.

Проект 2.1.1.2: (Советот на Општина Штип да донесе одлука за) Воспоставување соработка и партнерство со подрачната единица на АПРЗМ (Агенција за поддршка на развојот на земјоделството во РМ) преку потпишување на Меморандум за соработка заради координација и организирање на заеднички активности во насока на подобрување на капацитетите на постоечките сточари за одгледување стока, во согласност со Стратешкиот план за РР на Општина Штип и во насока на примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите

Програма 2.1.2: Стимулирање и поддршка на локалното невработено население за вклучување во сточарството во Општина Штип и регионот.

Проект 2.1.2.1: Кампања за поттикнување на населението за вклученост и вреднување на условите за сточарството како и вредноста на здравата животна средина чија исплатливост и профит допрва следи.

Проект 2.1.2.2: Обука на заинтересираното население за воспоставување на современи услови за сточарството преку управување со фарми (Farm management)

Проект 2.1.2.3: Обука на заинтересираното население за значењето на квалитетот на исхрана и хигиена при производство на храна.

За реализацијата на конкретната цел 2.2: Зачувување на автохтоните видови и раси, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 2.2.1.: Поддршка на фармери и економски субјекти при воведување/зголемување на грлата со автохтони раси

Проект 2.2.1.1: Обезбедување на обуки на заинтересирани субјекти за ефикасно одгледување на автохтони раси.

Проект 2.2.1.2: Административна поддршка во развој на пилот проекти за заштита на автохтони раси.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Програма 2.2.2.: Зајакнување на капацитетите на одгледувачите на автохотони раси

Проект 2.2.2.1: Зајакнување на претприемачките вештини на фармерите – одгледувачи на автохотони раси и видови.

Проект 2.2.2.2: Развој на вештините на одгледувачите на автохотони раси и видови за примена на нови технологии во исхрана и одржување на хигиена

Проект 2.2.2.3: Административна и техничка поддршка во поврзување на одгледувачите на автохотони раси и видови со образовни институции и комерцијални субјекти (туристички оператори и преработувачи) заради искористување на економските потенцијали преку организирање на научни и едукативни посети на фарми и искористување на производите добиени од одгледување на овие раси и видови.

Проект 2.2.2.4: Поддршка во едукација на заинтересираните фармери за развој на претприемничките вештини.

Стратешка цел 3:

Развој на полјоделство

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на две конкретни цели:

Конкретна цел 3.1. : Развојот на полјоделството преку јакнење на свеста на населението за значењето примената на нови технологии во производството на земјоделските производи со што ќе се зголеми економската моќ на жителите и ќе се намали невработеноста.

Конкретна цел 3.2.: Искористување на достапните финансиски извори во областа на земјоделството руралниот развој.

За реализацијата на конкретната цел 2.1.: Развојот на полјоделството преку јакнење на свеста на населението за значењето примената на нови технологии во производството на земјоделските производи со што ќе се зголеми економската моќ на жителите и ќе се намали невработеноста, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Програма 3.1.1. : Подигнување на свеста и едукација на населението за производство на храна преку примена на нови технологии, системи и стандарди.

Проект 3.1.1.1 : Кампања за подигнување на свеста на руралното население за предностите на примената на нови технологии и имплементација на ЕУ стандардите во земјоделското производство.

Проект 3.1.1.2 : Едукација на производителите за имплементација на ЕУРЕПГАП стандардот во примарното производство и едукација за имплементација на НАССР системот во преработувачките капацитети

Проект 3.1.1.3 : Општинска поддршка на развојот на полјоделството во согласност со Стратешкиот план за РР на Општина Штип и во насока на примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите преку носење на одлука на Советот на Општина Штип во 2011

Проект 3.2.1.2: Поддршка во едукација на земјоделците за развој на претприемничките вештини

Програма 3.1.2. : Зачувување на традиционалните вредности.

Проект 3.1.2.1: Заштита и брендирање на традиционалните локалните земјоделски производи.

Проект 3.1.2.2: Поддршка за повторно воведување на традиционалните земјоделски култури

За реализацијата на конкретната цел 3.2.: Искористување на достапните финансиски извори во областа на земјоделството руралниот развој, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.2.1. : Подигнување на свеста и едукација на населението за искористување на достапните финансиски извори во областа на земјоделството руралниот развој.

Проект 3.2.1.1: Едукација на населението за искористување на финансиските средства од Националната програма за земјоделство и рурален развој.

Проект 3.2.1.2 : Едукација на населението за искористување на финансиските средства од ИПАРД Програмата.

Стратешка цел 4:

Поддршка на екопроизводството и заштита на животната средина

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на две конкретни цели:

Конкретна цел 4.1: Развој на планско земјоделство со примена на органски методи

Конкретна цел 4.2: Стандардизирање на производите и нивниот пласман и зголемување на вредноста на нивниот производ.

Конкретна цел 4.3: Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина

За реализацијата на конкретната цел 4.1.: Развој на планско земјоделство со примена на органски методи, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 4.1.1: Поддршка во воведување на планско органско производство

Проект 4.1.1.1: Едукација на земјоделците за придобивките од воведување на планско органско производство

Проект 4.1.1.2: Поддршка за организирање на земјоделски здруженија – производители на здрава храна

Проект 4.1.1.3: Насадување насади и растенија со примена со зголемена отпорност на болести и штетници

Програма 4.1.2: Техничка поддршка во воведување на планско органско производство

Проект 4.1.2.1: Поддршка на земјоделците преку стручна помош за употреба на хумус

Проект 4.1.2.2: Поддршка на земјоделците за употреба на биолошки методи за сузбивање на болести, штетници и плевели

За реализацијата на конкретната цел 4.2. Стандардизирање на производите и нивниот пласман и зголемување на вредноста на нивниот производ, предвидено е реализација на следниве програми и проекти:

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Програма 4.2.1: Едукација на земјоделците за стандардизирање на производите и нивниот пласман и зголемување на вредноста на нивниот производ.

Проект 4.2.1.1: Едукација на земјоделците за стандардизирање на производите и нивниот пласман

Проект 4.2.1.1: Едукација на земјоделците за додавање на вредност на нивниот производ преку подобрување на пакувањето, дизајнот, транспортот и чувањето на производот

Програма 4.2.2: Развој на техничко – технолошкиот капацитет во земјоделството

Проект 4.2.2.1: Воведување и промоција на штедливо наводнување (капка по капка)

Проект 4.2.2.3: Поддршка на заинтересираните субјекти во идентификација на можности за модернизација на опремата во земјоделството

За реализацијата на конкретната цел 4.3.: Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 4.3.1: Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина.

Проект 4.3.1.1: Едукација и обука на О.В.Ж.С

Проект 4.3.1.2: Обука на руралното население за контролирана употреба на пестициди

Проект 4.3.1.3: Обука на руралното население за заштита на шумите и водите

Проект 4.3.1.4: Обука на руралното население за одржливо искористување на природните ресурси

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕДУВАЊЕ

Причини и чинители

Подобрувањето и развојот на **инфраструктурата** останува како еден од најзначајните приоритети на Општина Штип и за таа цел општината гради и имплементира стратешки приод, опишан во Стратегијата за одржлив развој. Развојот на примарната инфраструктурата во руралните населени места е составен дел од овој документ. Под-

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

стратегијата за рурален развој ја признава потребата од развој на инфраструктурата и посочува дека руралните средини ќе ги решаваат своите инфраструктурни потреби преку централниот општински документ за развој – Стратегијата за одржлив развој. **Во Под-стратегијата за рурален развој како приоритет се зема Инфраструктурното уредување на руралните населени места од помал обем.** Ова е пред се поради надлежностите на општината, а и поради тоа што поддршката на руралните средини преку Националната програма за рурален развој и ИПАРД не предвидуваат помош за развој на примарната инфраструктура. Поддршка на инфраструктурата во руралните средини, преку овие инструменти, се дава во делот на реновирање на постоечка инфраструктура од јавен интерес (задружни домови, училишта, итн) и нивно ставање во изворната или друга функција и уредување на централните подрачја во руралните населени места (тротоари, зелени површини, паркови исл.). Поради тоа, оваа под-стратегија ќе се занимава со подобрување на ваквата инфраструктура.

Развојот и подобрувањето на руралната инфраструктурата во општината ќе влијае на подобрување на квалитетот на живеењето и на севкупната благосостојба на населението. Подобрената инфраструктура и уредувањето на руралните средини ќе има влијание и на остварувањето на останатите стратешки цели на оваа под-стратегија во сите приоритетни области, но исто така ќе влијаат на стратешките цели утврдени во Стратегијата за локален економски развој на општината како централен општински документ за развој. Со уредувањето на руралните средини и изградбата на руралната инфраструктура ќе се постигне намалување на ранливоста на следните идентификувани ранливи групи: сиромашни семејства, старите лица, невработените лица и невработени приматели на социјална помош.

Стратешка цел 1: Подобрување на општиот изглед на руралните населени места.

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на следнава конкретна цел:

Конкретна цел 1.1: Збогатување на руралните населени места со урбаните содржини преку ревитализација на објекти од јавен интерес

За реализацијата на конкретната цел 1.1.: Збогатување на руралните населени места со урбаните содржини преку ревитализација на објекти од јавен интерес, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.1.1: Просторно уредување на централните рурални подрачја

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 1.1.1.1 : Изградба на пешачки стази во руралните населени места

Проект 1.1.1.2 : Изградба на велосипедски стази во руралните населени места

Проект 1.1.1.3 : Изградба на паркиралишта во руралните населени места

Проект 1.1.1.4 : Воспоставување на нови и уредување на постоечките зелени површини

Програма 1.1.2: Ревитализација на објекти од јавен интерес

Проект 1.1.2.1: Идентификација објекти од јавен интерес и утврдување на нивна намена преку изработка на техничка документација

Проект 1.1.2.2 : Реновирање и изградба на споменици на културата

Проект 1.1.2.3 : Изработка на техничка документација и реконструкција на училишта или културни домови

Проект 1.1.2.4 : Реконструкција и изградба на јавни чешми и плоштади

Стратешка цел 2:

Подобрување на руралната инфраструктура во Општина Штип со цел подобрување на животните услови на локалното население.

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на следнава конкретна цел:

Конкретна цел 2.1.: Изградба на нова/рехабилитација на постојната селската патна мрежа во Општина Штип.

За реализацијата на конкретната цел 2.1.: Изградба на нова/рехабилитација на постојната селската патна мрежа во Општина Штип, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 2.1.1. : Програма за приоретизација на рехабилитацијата и уредување на селските патни правци во Општина Штип со рокови и Буџет.

Проект 2.1.1.1 : Изработка на проектна документација и решавање на имотно правните односи за конкретни патни правци.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 2.1.1.2 : Изградба / рехабилитација/ уредување на конкретни патни правци:

- Штип – Шашаварлија
- Штип Три Чешми од половина пат, Врсаково кон Сарчиево
- Штип - 20-ти км – Мантово-Конче

Проект 2.1.1.3 : Изградба / рехабилитација/ уредување на земјени патишта, и локални атрактивности

ЗАБЕЛЕШКА: Дел од проектите на оваа стратешка цел ќе се реализираат со буџетски средства на општината, дел со аплицирање за средства до националната програмна за земјоделство и рурален развој, а за дел од проектите ќе се бараат средства од други извори на финансирање заедно со активностите кои ќе се преземат за реализација на стратешките цели од приоритетната област – Инфраструктура од стратешкиот план за локален економски развој на Општина Штип.

Стратешка цел 3:

Уредување на речни корита и уредување на инфраструктура (со еко патеки и спортски терени

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на две конкретни цели:

Конкретна цел 3.1.: Обезбедување на непречен проток низ речните корита во Општина Штип со расчистување на насобраните речни талози и друг материјал и нивно уредување.

Конкретна цел 3.2.: Уредување на инфраструктурата со еко патеки и спортски терени за рекреација и одмор.

За реализацијата на конкретната цел 3.1.: Обезбедување на непречен проток низ речните корита во Општина Штип со расчистување на насобраните речни талози и друг материјал и нивно уредување, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.1.1: Утврдување и лоцирање на местата низ Општина Штип и спроведување на сите потребни активности за расчистување и елиминација, како загадувачи и елиминација на нивното влијание.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 3.1.1.1 : Расчистување на речните корита во руралните населени места од цврст отпад, речни талози и друг отпаден материјал

Проект 3.1.1.2 : Уредување на бреговите на речните корита во руралните населени места.

Проект 3.1.1.3 : Уредување на локации на речните и близу речните корита со партерна и хортикултурна опрема за мали детски игралишта и места за одмор и прошетка.

За реализацијата на конкретната цел 3.2.: Уредување на инфраструктурата со еко патеки и спортски терени за рекреација и одмор, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.2.1: Утврдување на најпотребни инфраструктурни делници за уредување на социјален и здрав живот во руралниот дел на Општина Штип.

Проект 3.2.1.1: Уредување на еко велосипедски патеки во руралните предели и природни атрактивности на општината за спортување и социјални случувања

Проект 3.2.1.2: Уредување на пешачки патеки во руралните предели и природни атрактивности на општината за рекреација и туристички прошетки и социјални случувања.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВОЈ НА МАЛОТО СТОПАНСТВО

Причини и чинители

Развојот на малото стопанство е издвоена како една од приоритетните области поради ресурсите и потенцијалите кои општината ги има за понатамошно развивање на малото стопанство како иницијатор за развивање на разнобразни економски активности во руралните средини. Дополнително, ова е приоритетна област и поради улогата и придонесот на малото стопанство во економскиот развој на руралните средини, а воедно и во севкупниот развој на општината. Со развојот на малото стопанство ќе се овозможи перспектива на руралните населени места, можности за работа и живот на руралното население.

Малото стопанство во руралните средини најчесто произлегува од земјоделството и на него ги базира своите економски активности. Овие економски активности пак го надополнуваат ланецот на вредности создаден во секторот земјоделство и со тоа ја надградуваат вредноста на земјоделскиот производ. Интегрираниот и координиран развој на

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

малото стопанство во руралните области ќе придонесе за збогатување на палетата на реално можни економски активности на село со што како краен резултат ќе се унапреди животниот стандард на руралното население. Под-стратегијата за Рурален развој се потпира на факторите поврзани во оваа област.

Стратешка Цел 1:

Развој на малите претпријатија и намалување на невработеноста со подобрување на условите за воспоставување на разнобразие во стопанството во руралните региони

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на три конкретни цели:

Конкретна цел 1.1.: Подобрување на условите за развој на малото стопанство во руралните области.

Конкретна цел 1.2.: Поддршка на процесот на едукација на локалното население за отворање на нови производствени капацитети со што ќе се постигне намалување на невработеноста.

Конкретна цел 1.3.: Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина и нејзината предност во поглед на економската исплатливост.

За реализацијата на конкретната цел 1.1.: Создавање на поволна клима за развој на малото стопанство во руралните области, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.1.1.: Изработка на потребната урбанистичка, планска и техничка документација за развој на мини - стопански зони во руралните области

Проект 1.1.1.1: Изработка на ДУП за села и урбанистичка планска документација во населено место за дефинирање на зони за инвестиции во руралната економија

Проект 1.1.1.2: Поддршка при воведување на меѓународни стандарди од страна на малите и средните претпријатија

Проект 1.1.1.3: Креирање на локална политика за привлекување на инвестиции во руралниот дел на општината Поддршка на руралното население за бројот на квалификувана и конкурентна работна сила на пазарот на трудот преку обуки за доквалификација и преквалификација

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

За реализацијата на конкретната цел 1.2.: Поддршка на процесот на едукација на локалното население за отворање на нови производствени капацитети со што ќе се постигне намалување на невработеноста, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.2.1.: Подигнување на свеста и едукација на населението за започнување со семејни и мали бизниси

Проект 1.2.1.1: Едукација за развој на претприемништво кај руралното население со фокус на младата популација и жените

Проект 1.1.1.2: Едукација на руралното население за управување и финансиско раотење на мали и семејни бизниси и фарми

Проект 1.2.1.3: Едукација на населението за искористување на средствата од Националната Програма за РР и ИПАРД Фондовите.

Проект 1.2.1.4: Поддршка на руралното население за доквалификација и преквалификација со цел полесно изнаоѓање на работа

За реализацијата на конкретната цел 1.3.: Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина и нејзината предност во поглед на економската исплатливост, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.3.1.: Подигнување на свеста и едукација на локалното население за влијанијата врз животната средина

Проект 1.3.1.1: Едукација и обука за обновливи извори на енергија

Проект 1.1.1.2: Институционална општинска поддршка на новоформирани бизниси кои ќе се занимаваат со обновливи извори на енергија

Стратешка Цел 2:

Развој на трговија и откуп на сировини и билки во руралните региони преку нови сознанија во производство на храна, лекови и козметички препарати според ЕУ стандарите.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на следнава конкретна цел:

Конкретна цел 2.1: До 2013 година да се изврши едукација и поддршка на евидентираниите лица кои вршат собирање на билки за трговија и производство на храна, лекови и козметика според стандардите на ЕУ преку примена на нови технологии со што ќе се намали невработеноста и ќе се зголеми економската моќ на жителите.

За реализацијата на конкретната цел 2.1.: До 2013 година да се изврши едукација и поддршка на евидентираниите лица кои вршат собирање на билки за трговија и производство на храна, лекови и козметика според стандардите на ЕУ преку примена на нови технологии со што ќе се намали невработеноста и ќе се зголеми економската моќ на жителите, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 2.1.1.: Подигнување на свеста и едукација на населението за квалитетите на регионот и производство на храна, лекови и козметика преку примена на старите и нови технологии, системи и стандарди (до крајот на првата половина на 2013).

Проект 2.1.1.1: Кампања за подигнување на свеста на руралното население за применливоста на старите знаења и традиционалните вредности, нивна примена и исплатливост

Проект 2.1.1.2: Едукација на населението за правилен третман и собирање на шумски плодови и билки, заради одржливо искористување на природните ресурси.

Програма 2.1.2.: Подигнување на конкурентноста на постоечките субјекти кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки.

Проект 2.1.2.1: Поддршка на субјектите кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки за нивно организирање и настап преку формирање на здружение на собирачи и трговци со шумски плодови и билки.

Проект 2.1.1.2: Поддршка преку претставување на саеми и други манифестации на субјектите кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки.

Проект 2.1.1.3: Поддршка за зголемување на вредноста на производите од шумски плодови и билки преку воспоставување на проекти кои се однесуваат на развој на нови производи, процесирање

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

(производсто) на производи и складирање (чување) на производите.

Проект 2.1.1.4: Институционална поддршка и лобирање за отворање на преработувачки капацитет за откуп и преработка на шумски плодови и лековити растенија.

Стратешка цел 3:

Зголемување на МСП преку поддршка и информираност на локалното население и индивидуалните земјоделци и производители.

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на следниве три конкретни цели:

Конкретна цел 3.1.: Во периодот 2011 - 2013 да се зајакнат човечките ресурси преку едукација на локалното население за отворање на нови производствени капацитети со што ќе се постигне намалување на невработеност.

Конкретна цел 3.2.: Развивање на претприемничките способности за микропретпријатија во Општина Штип и информираност за потребите на пазарот.

Конкретна цел 3.3: Во периодот 2011 - 2013 да се развијат мерки за самовработување на руралното население преку поддршка и развој на иновативни дејности, занаети, рачни изработки и сувенири.

За реализацијата на конкретната цел 3.1.: Во периодот 2011 - 2013 да се зајакнат човечките ресурси преку едукација на локалното население за отворање на нови производствени капацитети со што ќе се постигне намалување на невработеност, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.1.1.: Искористување на достапните финансиски извори во областа на РР.

Проект 3.1.1.1: Едукација и поддршка на населението за искористување на средствата од Националната Програма за РР.

Проект 3.1.1.2: Едукација на населението за искористување на средствата од ИПАРД Фондовите.

Програма 3.1.2.: Едукација на заинтересираното население за отворање на нови бизниси – производствени капацитети.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 3.1.2.1: Едукација на локалното население за претприемништво и маркетинг на производите.

Проект 3.1.2.2: Едукација на локалното население за достигнување на стандарди за квалитет и безбедност на производите.

За реализацијата на конкретната цел 3.2 Развивање на претприемничките способности за микопретпријатија во Општина Штип и информираност за потребите на пазарот, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.2.1: Развој на претприемништвото кај локалното население.

Проект 3.2.1.1: Едукација за претприемништво со фокус на младата и женската популација (отворање на мали и средни претпријатија).

Проект 3.2.1.2: Едукација за раководење со земјоделските стопанства (фармите) кај жените во руралните средини.

Програма 3.2.2: Едукација на заинтересираното население за отворање на нови бизниси – производствени капацитети.

Проект 3.1.2.1: Едукација на локалното население за претприемништво и маркетинг на производите.

Проект 3.1.2.2: Едукација на локалното население за достигнување на стандарди за квалитет и безбедност на производите.

Проект 3.1.2.3: Поддршка на населението преку обуки за заживување на старите занаети.

За реализацијата на конкретната цел 3.3.: Во периодот 2012 - 2013 да се развијат мерки за самовработување на руралното население преку поддршка и развој на иновативни дејности, занаети, рачни изработки и сувенири, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 3.3.1: Истражување и искористување на достапните можности и финансиски извори во областа на РР и меѓународна соработка

Проект 3.3.1.1: Едукација на населението за искористување на средствата од Националната програма за земјоделство и рурален развој (НПЗРР).

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 3.3.1.2: Едукација на населението за оскористување на средствата од ИПАРД програмата.

Проект 3.3.1.3: Едукација на населението за пишување проекти со користење на МЦМ методологијата заради искористување на можностите дадени со ИПА програмите за прекугранична соработка.

Проект 3.3.1.4: Претставување пред населението на кредитните линии и останатите финансиски и технички форми на поддршка за формирање на семејни и мали бизниси.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВИЕН ТУРИЗАМ

Причини и чинители

Подобрувањето и развојот на **туризмот** претставуваат еден од приоритетите на Општина Штип и за таа цел општината го гради и имплементира стратешкиот приод за оваа област во Стратегијата за локален економски развој како централен документ за развој на општината. Поради фактот што туризмот како економска дејност е мултидисциплинарен и разнороден, овој приоритет се третира и во Под-стратегијата за рурален развој. **Во Под-стратегијата за рурален развој се третираат руралниот, бањскиот и алтернативниот туризам поради фактот што за ваквите видови туризам постојат извори на финансирање и во програмите кои се поврзани со земјоделството и руралниот развој.**

Развиениот туризам - селски, планински, бањски и алтернативни туризам е издвоен како една од приоритетните области за интервенција во општина Штип поради взаемното поврзаноста на овие сегменти на туризмот и поради нивноста влијание во севкупниот развој на руралните заедници и самата општина. Туризмот како стопанска и услужна гранка е економска активност која во себе вклучува многу субјекти и генерира добивки во релативно кратко време, притоа обезбедува вработување за голем број луѓе и работа за различни производствени и услужни субјекти во ланецот на вредности на овој сектор.

При утврдувањето на туризмот како приоритетна област, во предвид беа земени постојните состојби и вредности и поврзаноста со останатите приоритетни области.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Стратешка цел 1:

До 2016 Развој на оддржлив Рурален туризам, бањски и алтернативен туризам преку обезбедување на квалитетни производи и услуги

За постигнување на оваа стратешка цел предвидена е реализација на следниве конкретни цели:

Конкретна цел 1.1.: Развој на стандарди за оддржлив туризам во сите негови можности.

Конкретна цел 1.2.: Идентификација и промоција на автентичните вредности на регионот на Општина Штип за развој на туризмот.

Конкретна цел 3.3: Подигнување на свеста на населението за Глобалните промени во туризмот и вредноста на регионот на Општина Штип.

За реализацијата на конкретната цел 1.1.: Развој на стандарди за оддржлив туризам во сите негови можности, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.1.1.: Воспоставување на услови за развој на одржлив рурален, бањски и алтернативен туризам.

Проект 1.1.1.1: Изработка на студии и мапи со туристичките потенцијали во општината.

Проект 1.1.1.2: Едукација на населението за искористување на средствата од ИПАРД Фондовите.

Проект 1.1.1.3: Изработка на проекти и техничка и урбанистичко планска документација во и вон населени места, за развој на туристички локалитети во руралните места.

Проект 1.1.1.4: Изработка на проекти и техничка и урбанистичко планска документација во и вон населени места, за развој на туристички локалитети во руралните места уредување на туристичките локалитети во руралните области.

Програма 1.1.2.: Изработка на регионална стратегија за развој на одржлив рурален туризам.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 1.1.2.1: Кампања за зајакнување на свеста на населението за капацитетите и потребите на руралниот туризам

Проект 1.1.2.2: Кампања за подинување на свеста на руралното население за придобивките од развојот на алтернативниот туризам во руралните региони. Информирање на локалното население за неопходните стандарди во обезбедување на рурален туризам.

Проект 1.1.2.3: Воспоставување партнерства со општините од регионот за подготовка на регионална стратегија за туризам и заеднички настап на пазарот.

За реализацијата на конкретната цел 1.2.: Идентификација и промоција на автентичните вредности на регионот на Општина Штип за развој на туризмот, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.2.1.: Промовирање на можностите за развој на руралниот, бањскиот и алтернативниот туризам во руралните делови на општината со што ќе се подобрат животните услови на локалното население.

Проект 1.2.1.1: Подигање на јавната свест на локалното население за можностите за развој на туризмот во ридско-планинскиот регион.

Проект 1.2.1.2: Идентификација на автентичните вредности, производи и услуги на општината.

Проект 1.2.1.3: Кампања за подигнување на свеста на локалното население за автентичните вредности и компаративните предности на Штип во процесот на привлекување на туристи.

Програма 1.2.2.: Зајакнување на општинските капацитети и капацитетите на локалното население за воведување на организиран туристички настап.

Проект 1.2.2.1: Промовирање на традиционални вредности на Општина Штип

Проект 1.2.2.2: Дефинирање и воведување на туристичка понуда и производи од рурален, бањски, алтернативен и културен туризам и организирана општинска промоција на туристичката понуда.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 1.2.2.3: Програма за искористување на старите занаети и производи во формирање на туристичката понуда.

Проект 1.2.2.4: Програма за идентификација и дефинирање на традиционалната локална кујна и прехранбени производи и нејзина повидлива застапеност во угостителската понуда на општината.

За реализацијата на конкретната цел 1.3.: Подигнување на свеста на населението за глобалните промени во туризмот и вредноста на регионот на Општина Штип, предвидено е реализација на следниве програми и проекти.

Програма 1.3.1.: Зајакнување на информираноста на локалното население за зачувување и оддржливо искористување на здравата животна околина како потреба и богатство за развој на туризмот.

Проект 1.3.1.1: Кампања за информираност за глобалните климатски промени и вредноста на здравата животна околина.

Проект 1.3.1.2: Едукација на локалното население за производство и употреба на здрава храна во приготвувањето на локалната традиционална кујна.

Програма 1.3.2.: Едукација на локалното население за развој на рурален туризам, максимално искористување на капацитетите и можностите на руралното население, неговите занаети, домашни производи и гостопримство.

Проект 1.3.2.1: Обука на локалното население за подобро прифаќање и третман на туристите:

- подготовка на традиционална кујна.
- подготовка на кондиционерски производи
- комуникациски вештини,
- странски јазик

Проект 1.3.2.2: Обука на населението за адаптација на постоечките сместувачки капацитети за прием на туристи.

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Проект 1.3.2.3: Обука на населението за употреба на локалните занатечиски и традиционални занаети и нивно искористување и употреба во привлекување на туристи преку работилници и контакти со меѓународни организации и асоцијации.

АНЕКСИ

АНЕКС 1:СТРАТЕШКА АНАЛИЗА НА ПОСТОЕЧКАТА СИТУАЦИЈА - SWOT АНАЛИЗА

Врз основа на податоците и анализите дадени во профилот на општина Штип, извршена е стратешка анализа на факторите, од една страна постоечките внатрешни атрибути на локалната економија, т.н. јаки и слаби страни, и од друга страна фактори кои произлегуваат од надворешното опкружување на Штип, и воедно фактори врз кои нема директно влијание, т.е. можностите и заканите. Оваа т.н. SWOT анализа, претставува стратешка алатка за проценка на сегашната локална економија, како и насоките и пристапот при изборот на конкретните мерки за нејзино подобрување и развој.

Внатрешни	
Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> - Голем број на села - Релативно добра инфраструктурна поврзаност на рурални места - Расположиви земјоделски површини (обработливи и необработливи) - Добра покриеност на површини со систем за наводнување - Силен потенцијал за алтернативна енергија (сонце, ветер, биомаса) - Богат растителен и животински биодиверзитет - Постојни објекти од Културно историско значење - Силна ориентираност на население кон земјоделската дејност - Достапни бесплатни стручни совети - Високо образовни институции 	<ul style="list-style-type: none"> - Нецелосна распределеност на државно земјоделско земјиште - Ниски инвестициони вложувања во облагородување на пасиштата - Неповолни услови пласман на финанс. средства за поддршка- кредитирање - Слаба наобразба и едуцираност на руралното население - Ниска еколошка свест - Диви депонии и нерегулиран отпад во водните ресурси - Неискористен органски отпад - Неозначени и неискористени потенцијали за селски туризам - Неискористени промотивни алатки - Недостаток на иницијатива за формирање на заштитни зони
Надворешни	
Можности	Закани
<ul style="list-style-type: none"> - Означување обележување и промоција на локалитети од туристичко значење - Привлекување инвеститори за проекти од алтернативна енергија - Зголемена примена на Органско производство - Обработка на органски остатоци - Нови преработувачки капацитети со квалитетен финален производ - Формирање на Туристички информативен центар - Примена на нови научно технолошки решенија - Понуда на нов инвестиционен циклус со поволни услови - Формирање на заштитни зони - Креирање на промотивни материјали за рурален туризам - Искористување на средства од ИПАРД 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповолна политичко економски состојби во државата и непосредното опкружување - Продолжување на процес на имиграција - Одлив на население село-град и стареење на руралната популација - Неконтролирана сеча и кражби на дрва - Неконтролиран лов и риболов - Узурпација на земјишта и разорување на пасиштата - Нефикасно судство - Нерешени имотно правни односи - Неподготвеност во искористување на повици од ИПА - Изумирање на традиционални занаетчиски дејности

АНЕКС 2: 1. ПРАШАЛНИК ЗА ПЕСТЛЕ АНАЛИЗА

олитичко опкружување. Кои политички прашања би можеле да имаат влијание врз идното работно опкружување на општината?

- **што е тоа што не може да се промени**
- Дефинирана ЕУ и НАТО агенда
- Соседство како регионално опкружување
 - **што е тоа што може да се промени**
- Забрзување на процес на ЕУ и НАТО интерграција
 - **што е тоа што може да се промени до одреден степен**
- Подобрување на политичка безбедност во регионот
 - **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**
- Политичко лобирање до Совет на ЕУ за поддршки во Регионален Рурален Развој
- Промовирање на значењето на Рурален развој во автохтоноста и традиција и наследството пред политичкиот естаблиш. и легисл. во РМ

Економско опкружување. Кои пошироки економски прашања би можеле да имаат влијание врз идното работењето на општината?

- **што е тоа што не може да се промени**
- Поврзаност на локални и регионални пазари
 - **што е тоа што може да се промени**
- Зголемена побарувачка на земјоделски производи
- Лоцирање на области и производи со додадена вредност (органиско, заштитни зони, туризам, настани,
- искористување на алтернативни извори на енергија
- спортско рекреативен туризам
- зголемена конкурентност на преработувачки производи од руралните подрачја
 - **што е тоа што може да се промени до одреден степен**
- Спроведување на претприемнички иницијативи
 - **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**
- Промоција на претприемнички проектни идеи

Социолошко опкружување. Кои општествени трендови би можеле да повлијаат врз работењето на општината?

- **што е тоа што не може да се промени**
- Културно наследство и традицијата
 - **што е тоа што може да се промени**
- Намалување на депопулацијата во руралната средина
- Зајакната едуцираност и информативни активности со населението од руралните места
 - **што е тоа што може да се промени до одреден степен**
- Вклучување на населението во креирање на активни политики во руралниот развој и одлучување
 - **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**
- Јакнење на капацитетот на институции кои се промотори на настани

Технолошко опкружување. Кои се напредоците во технологијата што би можеле да имаат влијание врз работењето на општината во иднина?

- **што е тоа што не може да се промени**
- Технолошки можности на постоечки капацитети
 - **што е тоа што може да се промени**
- Воведување на нови технологии кај новите капацитети
- Аплицирање на програми за иновативност за набавка на нови технологии
- Научно истражувачки опити за примена на нови технологии
 - **што е тоа што може да се промени до одреден степен**
- фазна примена на секоја проектна активност според достапните финансиски можности
 - **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**
- Промоција на резултатите од опити кои се однесуваат за нови технологии
- Користење и запознавање со искуства и примена на технологија во севкупниот рурален развој

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

Правно опкружување. Каква е правната легислатива и кои закони би можеле да влијаат врз работењето на општината во иднина?

- **што е тоа што не може да се промени**

-Неспремност за целосна примена на ЕУ регулативи и стандарди

- **што е тоа што може да се промени**

-Фазно усвојување и вклучување на ЕУ регулативи во нашето законодавство со позната динамика на имплементација

- **што е тоа што може да се промени до одреден степен**

-Исполнување на временска рамка на примена или пеименливост на законски регулативи со ЕУ ознака.

- **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**

-Воведено органско производство во анимално и растително производство

-Применет ЕУРОГАП.

-Искористени/ост на средства од ЕБОР

Опкружување по однос на животната средина. Каков е односот кон животната средина и каква е законската регулатива што би можела да влијае врз работењето на општината во иднина?

Влијание врз средината

Закони за животната средина

Потрошувачка на енергија

Складирање отпад

- **што е тоа што не може да се промени**

-трајно нарушен еко-систем во лакавичко со изградба на брана Мантово.

-голи неплодни површини со каменести солени почви

- **што е тоа што може да се промени**

-акции за пошумување и спречување на ерозивните процеси.

-изградба на мини акумулации и каналски системи за наводнување и техничка вода

кои

овозможуваат измена на микро клима

- **што е тоа што може да се промени до одреден степен**

-засејување на индустриски култури на загадени почви

-искористување на органски отпад-компостирање

-инвестиции во рециклажа и преработка на отпад

-негување на автохтони раси пашитен добиток во негување на биодиверзитет

-искористување на алтернативни извори на енергија: сонце, термални води, ветер, биоенергија.

-замена на вештачки ѓубрива со биолошки органски ѓубрива

- **како може да се изврши влијание или да се покаже сила**

-воведено органско производство во анимална и растителна продукција

-применет ЕУРОГАП

-искористени средства од ЕБОР

АНЕКС 3:

3. ПРАШАЛНИК ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО ОД М.3.

Групата за Рурален Развој го дистрибуира овој прашалник до сите заинтересирани страни, со цел да се соберат информации кои се неопходни за креирање на Стратегија за Рурален Развој на Општина Штип..
(Вашата Месна Заедница е една од избраните М.3. кои ќе бидат опфатени со овој прашалик)

СЕЛО (М.3.)

ИМЕ и ПРЕЗИМЕ	
ВОЗРАСТ	
ПОЛ	
ОБРАЗОВАНИЕ	
ЗАНИМАЊЕ	
ИЗВОР НА ПРИХОДИ	

1. Во кои области би сакале да се развива Вашето место ?			
приватен бизнис сектор	☐	Спортски туризам	☐
развиено поледелство	☐	Занаетчиство – стари занаети	☐
развиено сточарство	☐	Производство на сувенири	☐
производство на здрава храна	☐	култура	☐
селски туризам	☐	...	☐

2. Кои се вистинските можности (потенцијали) за развој на Вашето село ? (обележете со X)			
млада работна сила	☐	приватен бизнис сектор	☐
едуцирани кадри	☐	развиено поледелство	☐
здружение на жени	☐	развиено сточарство	☐
здружение на земјоделци	☐	јавни објекти	☐
здружение на млади	☐	производство на здрава храна	☐
други здруженија	☐	сместувачки капацитети за туристи	☐
културно уметничко друштво (КУД)	☐	спорт (летен/зимски)	☐
невладини организации (НВО)	☐		☐
добра поврзаност со градот	☐		☐

3. Со кои природни ресурси располага Вашето село ?	☒	4. Со кои социо-економски ресурси располага Вашето село ?	☒
извори на минерална вода или природен гас	☐	здравствена заштита (амбуланти)	☐
реки	☐	образование (школи)	☐
езера	☐	мало стопанство (фирми)	☐
планина	☐	фабрика / поголемо претпријатие	☐
шуми	☐	туристички објекти	☐
пасишта	☐	занаети	☐
необработено земјиште	☐	спортски клубови	☐
обработливо земјиште	☐	спортски терени / објекти	☐
рудни богатства	☐	културно уметнички друштва (КУД)	☐
незагадена околина	☐	невладини организации (НВО)	☐
археолошки наоѓалишта	☐		☐
близина на граница	☐		☐
близина на национален парк	☐		☐

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

5. По што е карактеристично (познато) Вашето село ?

6. Според Ваше мислење, што е најважно за развојот на Вашето село ?

7. Кои се најголемите можности и силни страни на Вашето село ? Со што вие може навистина да се пофалите?

8. Кои се најголемите недостатоци и слабости на Вашето село ?

8.a. Наведете конкретни потреби за помош ?

Потреба за помош во областа:	Каква?	Придонес на селото – Со што?
Образование		
Култура		
Спорт		
Животна Средина		
Дополнителни Обуки		

9. Како ја гледате иднината на Вашето село ?

10. Дали би сакале да се вклучите во работата на Групата за Рурален Развој ?

ДА	НЕ
----	----

11. Доколку се вклучите во работата на Групата за Рурален Развој, како и во која област би можеле да дадете најголем придонес ?

Ви благодариме на соработката .

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

4. Анализа на спроведените прашалници помеѓу жителите на град Штип месец април 2011 г.

Категорија Рурални населени места	Број на испитаници	41	Процент %
I Населено место			
Штип	41	100,	
Чардаклија	5	12,19	
Баби	4	9,75	
Шашаварлија	7	17,07	
Караорман	4	9,75	
Драгоево	5	12,19	
Врсаково	5	12,19	
Лаковица	5	12,19	
Лесковица	6	14,63	
II Возраст			
До 20 години		/	/
Од 21 – до 40 години		12	29,27
Од 41 до 60 години		24	58,54
Над 60 години		5	12,19
III Пол			
1. Машки		3	7,32
2. Женски		38	92,68
IV Образование			
1. Основно		11	26,83
2. Средно		25	60,97
3. Вишо или високо		5	12,20
V Извор на приходи			
Вработени		9	21,95
Невработени		7	17,07
Земјоделци		21	51,22
Пензионери		4	9,76

2. Во кои области би сакале да се развива Вашето место ?					
	БР.	%		БР	%
приватен бизнис сектор	11	26,82	Спортски туризам	3	0,73
развиено поделство	20	48,78	Занаетчиство – стари занаети		
развиено сточарство	32	78,05	Производство на сувенири		
производство на здрава храна	30	73,17	култура	3	0,73
селски туризам	16	39,02			
Вкупно одговори				115	

2. Кои се вистинските можности (потенцијали) за развој на Вашето село/населено место? (обележете со X)

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

	БР	%		БР	%
млада работна сила	21	51,22	приватен бизнис сектор	9	21,95
едуцирани кадри	4	0,97	развиено поделство	23	56,10
здружение на жени	3	0,73	развиено сточарство	29	70,73
здружение на земјоделци	23	56,10	јавни објекти	10	24,39
здружение на млади	14	34,15	производство на здрава храна	20	48,78
други здруженија			сместувачки капацитети за туристи		
културно уметничко друштво (КУД)	2	0,49	спорт (летен/зимски)	1	0,24
невладини организации (НВО)					
добра поврзаност со градот	20	48,78			
Вкупно одговори	87			92	
3. Со кои природни ресурси располага Вашето село / населено место ?	бр	%	4. Со кои социо-економски ресурси располага Вашето село /населено место ?	бр	%
извори на минерална вода или природен гас	1	2,44	здравствена заштита (амбуланти)	5	12,19
Реки	13	31,71	образование (школи)	19	46,34
Езера	1	2,44	мало стопанство (фирми)	21	51,22
Планина	10	24,39	фабрика / поголемо претпријатие	2	4,88
Шуми	15	36,58	туристички објекти		
Пасишта	25	60,97	занаети	1	2,44
Необработено земјиште	23	56,10	спортски клубови	4	9,76
обработливо земјиште	31	75,61	спортски терени / објекти	3	7,32
рудни богатства	11	26,83	културно уметнички друштва (КУД)	1	2,44
незагадена околина	15	36,58	невладини организации (НВО)	2	4,88
археолошки наоѓалишта					
близина на граница					
близина на национален парк	2	4,88			
Вкупно одговори	147		Вкупно одговори	58	
5. По што е (карактеристично) познато вашето село?					
-по меморијален турнир во мал фудбал Влатко Петров x 2				Ч	
-празнување на Илинден				Ч	
-достапен систем за наводн. x 3				Вр	
-фураж.култ.;недосгиг на раб. рака;				Вр	
-добра убава паша и чиста вода и воздух x 13				Злес,7Ш & 3Др	
-земјод., сточарс. Градинарс. и мало стопанство x 7				1К, 2Лес,2баби & 2Ч	
-добра организација за слава св. Спас x 5				Вр,3& 2Др	
по идниот карго аеродром				Вр	
-плодна земја				Вр	
- добра инфраструктура (пат вода птт и ел енерг)				Вр	
-црквата св Петка и Гинисов рекорд				Вр – Сар	
-легенда за бабите				баби	
-по верски празник св Петар и Павле				лак	
-здрава храна				Леск	
-воздушна бања и селски туризам				Лес	

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

-нема канализација,улицы и други работи	Кар
-чиста животна средина	Др
-миграција село град	Лес
6.Според ваше мислење што е најважно за развојот на вашето село?	
-потребно е да се инвестира во земјоделието и животната средина за произв на здрави произв од раст и жив потекло x 9	1К, 1Лес,5 лак & 2 Ч
-проекти за намалување на необработени површини, -канализациона мрежа за отпад води и наводн X7	2 К, 2 Лес&3 Ч
-распределба на земја на невр;ревит на сист за наводн;откупни пунктови за земј произв. x5	1лак,3 Вр& 1лес
-да имаме пат x 7	6Ш & 1Ч
да се реновира спортс. игралиште x 2	Ч
да се пушти систем од брана мантово x 5	4 Др & 1 Ч
-да се изгради карго аеродром	Вр
- формира здружение на земјоделци и вратат младите во селото x 2	лес & Вр
-повраток на иселена млада популација и самовработување на младите x 4	1Др, 2 баби & 1 Вр
-асфалт пат по или до селото x 6	3 К,2Леск & Вр-Сар
-развој на земјод и сточ x 2	Ч & Лес
-инвестиции во водоснабдување x 3	К, Ч & Лес
-вовед на јавен превоз	Ч
-близина до град и патен правец Штип – Буг граница низ селото	Ч
- развој на мало стопанство и едукација за населението	Баби
-воспоставен вредносен систем за рурален развој	Лес

7.Кои се најголемите можности и силни страни на вашето село? Со што вие може навистина да се пофалите?

-близина до градот за достава на производи и достапно необработливо земјиште x 4	1Др, 1К & 2Ч
-наводнува на 500ха;вработување на сезонска раб рака;пољод и сточ и патна инфраструктура x3	к, лак & вр
-имаме убаво место x 6	6 Ш
-развој на пољод и сточарството x 10	3К,2Лес,3Лак,Вр-Сар & Ч
-мало стопанство x 3	К, Баби & Ч
-меѓусебно разбирање и соработка и основни потреби x 4	4 Др
-струја, телефон и водовод x 3	3 Др
-да со карго аеродромот	Вр
-добра патна инфраструктура ако се направи пат до главен пат x 3	1Лес, 1Вр-Сар & 1 Вр
-миграција град село x 3	Др,Баби & Вр
-градба на станбени куќи	Вр
-спорт култура бизнис	баби
-градинарски култури тутун и говедарство x 3	3 Лак
-лозарство , пчеларство	К
-здрава храна	Леск
-квалитетна вода за пиење	Лес
-чиста и незагадена животна средина	Лес
-нема развој и депресивно е се	Лес

8.Кои се најголемите недостатоци и слабости на вашето село?

-недостаток од непостоење на канализациона мрежа x 9	3 К,1 Лес, 2Ш & 2Ч
-нема млади и млада работна рака x 6	2лес,1Вр-Сар & 3 Вр
-распределена земј земја на други од страна;нема здравств заштита на стари луге	Вр
-немаме пат и систем за водоснабдување чиста вода x 19	4 К,4Лес, 7Ш&4Ч
- асфалт по улици и асфалт до село x 13	3 К, 4Лес,баби,Вр-Сар,2Ч & 2Др
-парк и мала спортска сала ; реновира школото и подобри квалит. на вода за пиење x 4	2 К,1Ч & 1Леск
-чистење и трасирање на полски патишта и асфалт на некоја улица x 4	1К & 3Др
-поврзување на природни води и прочистување на пропусти и канали x 5	1К, 3 Др & 1Ч
-ништо не фали	Вр
-нема земјоделски здруженија	Вр
-нема прочистување на паша и водопој на стока	Др
-невработеност x 7	2баби & 5Лак
-игралиште за фудбал x 3	3 лак
-објект за здравств заштита	лак

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

-младински дом	лак
-стари неженети мажи	Лес
-напон на струја	2К
-слаба инфраструктура x 2	К & Баби
-заштита на реки од загадување	Ч & К
-нема недостатоци туку е слаб општествениот систем	Лес
слабо разв земјоделие	Лес

8а.Наведете конкретни потреби за помош?

Потреба за помош во областа:	Каква?	Придонес на селото-Со што?
образование x б	-само до четврто x3 -квалит образ 3 Ш Ч	нема Др
култура x б	-младински клуб Лак	-со трактори и мех К & Лак
спорт x б	-спортскиигралиштах102К,3Ч&5Лак	-нема x 3 Др -работна рака x 4 4 Лак
животна средина x б	-зголемена зашт на природата Ч -секаква Ч -канализ x 2 К & Ч -пошумување К	-развиена свест кај луѓето Ч мех К
социјала	-селска амбуланта x 2 Вр -вработување баби	-град. на простор. за амбулан. x 3 Вр -економски развој баби
дополнителни обуки	-земјоделие баби	-луге за едукација Баби
друго (наведете што)	-нормална работа Вр -пат Вр-Сар -систем за наводн. x 2 Ч & Лес -лозарство Лес фабрики К земјоделие К кредити за развој на мали фирми Др	-рачна работа Вр-Сар

9.Како ја гледате иднината на вашето село?

-развиено со квалитетни производи,нега на културен и спортски дух,свест за зачув на приро и ж.сред. x2 Ч	
-да се распред земјиште на месно население што ќе предизвика враќање од штип на иселените x 9	2Ч,1лак,1 лес,2Вр&3Др
-кога немам пат исто ќе биде или добар асфалтен пат поврзување x 8	1 Вр-Сар & 7 Ш
- развиено во секој поглед ; младите да отворат свој бизнис овде да не барат работа во град x 5	3баби&2Ч
- за децата квалитетно образование во селото	Ч
-со развој на земјод и сточарство x 8 и градинарство	1 Лес,1Лак,2 Вр-Сар & 4Др
-со нормална активност или рамномерен развој и инвестирање x 5	Др, 2Лак,1Лес & 1Вр
-модерно село поврзано со градот и активно вработено население x 4	Др,К,Баби & Вр
-нови живеалишта	Вр-Сар
-млада работна сила	Лес
-никако не гледам	Баби & Лес
-селски туризам	Лес
-одмор за стари и болни лица со рехабилитација и дом за стари лица	Лес
-бизниси во млекопреработка	Лес
-органска храна	Лес
-јавен превоз	Ч
-недостатоци за караорман да се решат најитно	К
-воспоставување на вредносен систем во државата	Лес

10.Дали би сакале да се вклучите во работата на групата за рурален развој?

24 да	5 не
-------	------

11.Доколку се вклучите во работата на групата за рурален развој, како и во која област би можеле да дадете најголем придонес?

-развој на сточарско производство и здрави производи x 2	Ч
-област на аграрот и пчеларство x 4	1К, 1Лес,1Ш & 1 Вр
-добар придонес x2	Др
-одличен	Др
-пасишта и водо снабдување	Ш
-придонес со работна рака (сила) x 2	Лес & Др
-советодавна служба регистрација,даночни прописи и економски систем во држ.	Ч
-изнаогање инвеститори	К

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

-инвестир во прив сектор и вработув.	К
селски туризам	Др
чиста жив сред	Др
-не можам сам бидејќи промените доаѓаат од општествениот систем	Лес

Коментари и заклучоци

11. Придонес во делот од област на аграрот, сточарско производство пчеларство, советодавна служба, здрави производи, и пасишта и водо снабдување како и селски туризам, даночни прописи, инвестир во приватен сектор и вработување, изнаоѓање инвеститори

КОМЕНТАРИ

- Анкетирани 8 населени места со вкупно 41 прашалник, Најголем број испитаници 24 се на возраст од 21-40 години или 58,5 %.

- Поголем дел од испитаниците 38 или 93% се од машки пол а 3 или 7%, се од женски пол.

- 25 или 61% од анкетираниите се со средно образование, 11 или 27% се со основно а со вишо или високо се опфатени 5 или 12%.

- 21 или 51% се земјоделци, 9 или 22% се вработени или самовработени, 7 или 17% се изјасниле како невработени и 4 или 10% како пензионери.

1. Најголем дел од испитаниците се изјасниле за развој на основната економска дејност земјоделството и тоа 32 т.е. 78% сточарство и 20 т.е. 49% пољоделство, со 30 т.е. 73% акцент на производство на здрава храна како и 16 т.е. 39% селски туризам.

2. Како потенцијали за развој се наведени развиено сточарство 29 т.е. 71% и полјоделство 23 т.е. 56%, производство на здрава храна 20 т.е. 49%, добрата поврзаност со градот 20 т.е. 49% и од човечките ресурси здруженијата на земјоделци 23 т.е. 56% и достапна млада работна сила 21 т.е. 51% како и здруженијата на млади 14 т.е. 34%.

3. Од расположливи природни ресурси наведени се обработливо земјиште 31 или 76%, пасишта 25 или 61%, необработено земјиште 23 т.е. 56%, незагадена околина и шуми по 15 т.е. 36,5%, реки 13 т.е. 32%, рудни богатства 11 т.е. 27%, планини 10 т.е. 24 %.

4. Во Социоекономски ресурси наведени се мало стопанство 21 т.е. 51%, образование школи 19 т.е. 46%,

5. Во препознатливост наведено е добра убава паша и чиста вода и воздух 13 т.е. 32% и земјод сточ градинарство и мало стопанство 7 т.е. 17%, добра организација на селски слави.

6. Најважно за развојот на селата:

- Да се инвестира во земјоделието и животната средина за производство на здрави производи од растително и животинско потекло;

- Намалат необработени површини, догради канализациона мрежа за отпадни води и достапно наводнување и патна мрежа до и во селото;

- Распределба на земја на невработени, отворање на пунктови за откуп на земјоделски производи;

- Поддршка за самовработување на младите

- Минимален дотек на вода во р.Лакавица преку систем од брана Мантово

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

7. Можности и силни страни

- Природа (пријатни места предели) чиста и незагадена животна средина, присуство на мало стопанство.
 - градинарс.култури, тутун, говедарство, лозарство, пчеларство, вработување на сезонска раб рака во; пољ и сточ.
 - близина до градот за достава на производи и достапно необработливо земјиште
- добра патна инфраструктура, миграција град село

8. Недостатоци

- Пат и систем за водоснабдување чиста вода,
- Асфалт по улици и асфалт до село,
- Непостоење на канализациона мрежа
- Невработеност и непрочистени пропусни канали

8а. Потребни за помош: заштита на природата; вработување; пошумување; селска амбуланта; спортски игралишта; квалитетно образование; канализација.

9. Иднината ја гледаат како распределба на необработено земјиште на месното население што ќе предизвика враќање на иселените; добар асфалтен пат поврзување; поврзаност со градот и активно вработено население; развој на земјод и сточарство и градинарство, квалитетно образование; рамномерен развој и инвестирање со отварање на свои мали бизниси на мештаните.

10. 24 се изјасниле со желба за учество во работата а 5 не изјасниле таква желба.

11. Придонес во делот од област на аграрот, сточарско производство пчеларство, советодавна служба, здрави производи, и пасишта и водо снабдување како и селски туризам

даночни прописи, инвестир во приватен сектор и вработување, изнаоѓање инвеститори.

Во продолжение се наведени Стратешките Цели, Конкретните Цели, Програми и Проекти кои се дел од Стратегијата за РР на Општина Штип во склад со определените Приоритетни области.

АНЕКС 4: СТРАТЕШКИ ПЛАН – ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ

ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН

Визија

До 2016 руралното подрачје на Општина Штип постигнува подобрување на условите за живот и стопанисување во руралните средини и постигнување на поголеми финансиски ефекти од земјоделството и малото стопанство.

Мисија

Општина која се залага за подобрување на квалитетот на живеење преку подигање на јавната свест и јакнење на севкупните сопствени капацитети. Општина која располага со големи потенцијали за социо-економски развој, се залага за развој на сите видови на туризам и земјоделството преку имплементација на стратешките определби и реализација на проекти од различни области и привлекување на инвестиции

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВИЕНО ЗЕМЈОДЕЛИЕ СО УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Стратешка цел 1	Комплетно заокружување на LEADER пристапот како официјален пристап за рурален развој на Општина Штип со зајакнување на капацитетите на Групата за рурален развој за имплементација и генерирање на активности за одржлив регионален рурален развој со цел развивање на социо-економските активности во руралните средини и подобрување на благосостојбата на руралното население.	
	Конкретна цел 1.1.	Советот на Општина Штип во 2011 да донесе одлука со која Групата за Рурален Развој ќе прерасне во формално тело на Општината кое непречено ќе работи на одржлив регионален рурален развој со што

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

		ќе се овозможи понатамошна примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите.	
		Програма 1.1.1.	Зајакнување на капацитетите на Групата за Рурален Развој за имплементација на LEADER пристапот на локално ниво.
		Проект 1.1.1.1.	<i>Техничко и административно опремување на канцеларија за Рурален Развој.</i>
		Проект 1.1.1.2.	<i>Обуки и тренинзи на членовите на Групата за рурален развој за LEADER програмата.</i>
	Конкретна цел 1.2.	Иницијатива за креирање рурална област според LEADER пристапот и изработка на стратегија за регионален рурален развој со што ќе се имплементира LEADER пристапот во регионот.	
		Програма 1.2.1.	Дефинирање на рурална област според LEADER принципите преку воспоставување на партнерства од јавниот, приватниот и НВО секторот во регионот.
		Проект 1.2.1.1.	Формирање регионално партнерство
		Проект 1.2.1.2.	Јакнење на свеста на локалните чинители и население за LEADER пристапот и придобивките од него.
		Програма 1.2.2.	Изработка на регионална стратегија за РР до 2013 година со што ќе се овозможи одржлив рурален развој на регионот.
		Проект 1.2.2.1.	Формирање на Регионална Група за Рурален Развој која ќе го имплементира LEADER пристапот на ниво на регионот според Националната Стратегија за Земјоделство и Рурален Развој.
		Проект 1.2.2.2.	Јакнење на капацитетите на Регионалната Група за Рурален Развој за имплементација на LEADER пристапот на ниво на регионот преку изработка на Стратегија за рурален развој на руралната област.
		Програма 1.2.3.	Зачувување на традиционалните вредности.
		Проект 1.2.3.1.	Идентификација на локалните ресурси, производи и

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				вредности.
			Проект 1.2.3.2.	Брендирање на локалните производи.
Стратешка цел 2	Развој на современото сточарство			
	Конкретна цел 2.1.	Поддршка на развојот на сточарството.		
		Програма 2.1.1.	Искористување на достапните финансиски извори за развој на современото сточарство во областа на руралниот развој	
			Проект 2.1.1.1.	Информираниост и достапност до информации за руралното население за достапноста на различните извори на финансиски средства (НППР и ИПАРД фондовите) во развојот на сточарството и пристап до најновите европски технолошки достигнувања.
			Проект 2.1.1.2.	(Советот на Општина Штип да донесе одлука за) Воспоставување соработка и партнерство со подрачната единица на АПРЗМ (Агенција за поддршка на развојот на земјоделството во РМ) преку потпишување на Меморандум за соработка заради координација и организирање на заеднички активности во насока на подобрување на капацитетите на постоечките сточари за одгледување стока, во согласност со Стратешкиот план за РР на Општина Штип и во насока на примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите
		Програма 2.1.2.	Стимулирање и поддршка на локалното невработено население за вклучување во сточарството во Општина Штип и регионот.	
			Проект 2.1.2.1.	Кампања за поттикнување на населението за вклученост и вреднување на условите за сточарството како и вредноста на здравата животна средина чија исплатливост и профит допрва следи.
			Проект 2.1.2.2.	Обука на заинтересираното население за воспоставување на современи услови за сточарството

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				преку управување со фарми (Farm management)
			Проект 2.1.2.3.	Обука на заинтересираното население за значењето на квалитетот на исхрана и хигиена при производство на храна.
	Конкретна цел 2.2.	Зачувување на автохтоните видови и раси.		
		Програма 2.2.1.	Поддршка на фармери и економски субјекти при воведување/зголемување на грлата со автохтони раси	
			Проект 2.2.1.1.	Обезбедување на обуки на заинтересирани субјекти за ефикасно одгледување на автохтони раси
			Проект 2.2.1.2.	Административна поддршка во развој на пилот проекти за заштита на автохтони раси.
		Програма 2.2.2.	Зајакнување на капацитетите на одгледувачите на автохтони раси	
			Проект 2.2.2.1.	Зајакнување на претприемачките вештини на фармерите – одгледувачи на автохотони раси и видови.
			Проект 2.2.2.2.	Развој на вештините на одгледувачите на автохотони раси и видови за примена на нови технологии во исхрана и одржување на хигиена
			Проект 2.2.2.3.	Административна и техничка поддршка во поврзување на одгледувачите на автохотони раси и видови со образовни институции и комерцијални субјекти (туристички оператори и преработувачи) заради искористување на економските потенцијали преку организирање на научни и едукативни посети на фарми и искористување на производите добиени од одгледување на овие раси и видови

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			Проект 2.2.2.4.	Поддршка во едукација на заинтересираните фармери за развој на претприемничките вештини
Стратешка цел 3	Развој на полјоделство			
	Конкретна цел 3.1.	Развојот на полјоделството преку јакнење на свеста на населението за значењето примената на нови технологии во производството на земјоделските производи со што ќе се зголеми економската моќ на жителите и ќе се намали невработеноста		
		Програма 3.1.1.	Подигнување на свеста и едукација на населението за производство на храна преку примена на нови технологии, системи и стандарди	
			Проект 3.1.1.1	Кампања за подигнување на свеста на руралното население за предностите на примената на нови технологии и имплементација на ЕУ стандардите во земјоделското производство
			Проект 3.1.1.2	Едукација на производителите за имплементација на ЕУРЕПГАП стандардот во примарното производство и едукација за имплементација на HACCP системот во преработувачките капацитети
			Проект 3.1.1.3	Општинска поддршка на развојот на полјоделството во согласност со Стратешкиот план за РР на Општина Штип и во насока на примена на LEADER пристапот и ЕУ стандардите преку носење на одлука на Советот на Општина Штип во 2011
			Проект 3.1.1.4	Поддршка во едукација на земјоделците за развој на претприемничките вештини
		Програма 3.1.2.	Зачувување на традиционалните вредности.	
			Проект 3.1.2.1	Заштита и брендирање на традиционалните локалните земјоделски производи
			Проект 3.1.2.1	Поддршка за повторно воведување на традиционалните земјоделски култури

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

	Конкретна цел 3.2.	Искористување на достапните финансиски извори во областа на земјоделството руралниот развој	
		Програма 3.2.1.	Подигнување на свеста и едукација на населението за искористување на достапните финансиски извори во областа на земјоделството руралниот развој.
			Проект 3.2.1.1 Едукација на населението за искористување на финасиските средства од Националната програма за земјоделство и рурален развој
			Проект 3.2.1.2 Едукација на населението за искористување на финасиските средства од ИПАРД Програмата.
Стратешка цел 4	Поддршка на екопроизводството и заштита на животната средина		
	Конкретна цел 4.1:	Развој на планско земјоделство со примена на органски методи	
		Програма 4.1.1:	Поддршка во воведување на планско органско производство
			Проект 4.1.1.1 Едукација на земјоделците за придобивките од воведување на планско органско производство
			Проект 4.1.1.2 Поддршка за организирање на земјоделски здруженија – производители на здрава храна
			Проект 4.1.1.3 Насадување насади и растенија со примена со зголемена отпорност на болести и штетници
		Програма 4.1.2:	Техничка поддршка во воведување на планско органско производство
			Проект 4.1.2.1 Поддршка на земјоделците преку стручна помош за употреба на хумус
			Проект 4.1.2.2 Поддршка на земјоделците за употреба на биолошки методи за сузбивање на болести, штетници и плевели
	Конкретна цел 4.2:	Стандардизирање на производите и нивниот пласман и зголемување на вредноста на нивниот производ	
		Програма 4.2.1:	Едукација на земјоделците за стандардизирање на производите и нивниот пласман и зголемување на вредноста на нивниот производ.
			Проект 4.2.1.1 Едукација на земјоделците за стандардизирање на производите и нивниот пласман

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			Проект 4.2.1.2	Едукација на земјоделците за додавање на вредност на нивниот производ преку подобрување на пакувањето, дизајнот, транспортот и чувањето на производот
		Програма 4.2.2:	Развој на техничко – технолошкиот капацитет во земјоделството	
			Проект 4.2.2.1	Воведување и промоција на штедливо наводнување (капка по капка)
			Проект 4.2.2.2	Поддршка на заинтересираните субјекти во идентификација на можности за модернизација на опремата во земјоделството
	Конкретна цел 4.3:	Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина		
		Програма 4.3.1:	Едукација на локалното население за влијанието врз животната средина.	
			Проект 4.3.1.1	Едукација и обука на О.В.Ж.С
			Проект 4.3.1.2	Обука на руралното население за контролирана употреба на пестициди
			Проект 4.3.1.3	Обука на руралното население за заштита на шумите и водите
			Проект 4.3.1.4	Обука на руралното население за одржливо искористување на природните ресурси
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕДУВАЊЕ				
Стратешка цел 1	Подобрување на општиот изглед на руралните населени места			
	Конкретна цел 1.1.	Збогатување на руралните населени места со урбаните содржини преку ревитализација на објекти од јавен интерес		
		Програма 1.1.1.	Просторно уредување на централните рурални подрачја	
			Проект 1.1.1.1.	Изградба на пешачки стази во руралните населени места

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			<i>Проект 1.1.1.2.</i>	Изградба на велосипедски стази во руралните населени места
			<i>Проект 1.1.1.3.</i>	Изградба на паркиралишта во руралните населени места
			<i>Проект 1.1.1.4.</i>	Воспоставување на нови и уредување на постоечките зелени површини
		Програма 1.1.2.	Ревитализација на објекти од јавен интерес	
			<i>Проект 1.1.2.1.</i>	Идентификација објекти од јавен интерес и утврдување на нивна намена преку изработка на техничка документација
			<i>Проект 1.1.2.2.</i>	Реновирање и изградба на споменици на културата
			<i>Проект 1.1.2.3.</i>	Изработка на техничка документација и реконструкција на културни домови и училишта
			<i>Проект 1.1.2.4.</i>	Реконструкција и изградба на јавни чешми и плоштади
Стратешка цел 2	Подобрување на руралната инфраструктура во Општина Штип со цел подобрување на животните услови на локалното население.			
	Конкретна цел 2.1	Изградба на нова/рехабилитација на постојната селската патна мрежа во Општина Штип.		
		Програма 2.1.1.	Програма за приоритизација на рехабилитацијата и уредување на селските патни правци во Општина Штип со рокови и Буџет.	
			<i>Проект 2.1.1.1.</i>	Изработка на проектна документација и решавање на имотно правните односи за конкретни патни правци.
			<i>Проект 2.1.1.2.</i>	Изградба / рехабилитација/ уредување на конкретни патни правци:

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				<ul style="list-style-type: none"> - Штип - 20-ти км – Мантово-Конче - Штип Три Чешми од половина пат: Врсаково кон Сарчиево - Штип – Шашаварлија
			Проект 2.1.1.3.	Изградба / рехабилитација/ уредување на земјени патишта, и локални атрактивности
Стратешка цел 3	Уредување на речни корита и уредување на инфраструктура (со еко патеки и спортски терени			
	Конкретна цел 3.1	Обезбедување на непречен проток низ речните корита во Општина Штип со расчистување на насобраните речни талози и друг материјал и нивно уредување.		
		Програма 3.1.1.	Утврдување и лоцирање на местата низ Општина Штип и спроведување на сите потребни активности за расчистување и елиминација, како загадувачи и елиминација на нивното влијание	
			Проект 3.1.1.1.	Расчистување на речните корита во руралните населени места од цврст отпад, речни талози и друг отпаден материјал
			Проект 3.1.1.2.	Уредување на бреговите на речните корита во руралните населени места
			Проект 3.1.1.3.	Уредување на локации на речните и близу речните корита со партерна и хортикултурна опрема за мали детски игралишта и места за одмор и прошетка.
		Програма 3.2.1	Утврдување на најпотребни инфраструктурни делници за уредување на социјален и здрав живот во руралниот дел на Општина Штип.	
			Проект 3.2.1.1.	Уредување на еко велосипедски патеки во руралните предели и природни атрактивности на општината за

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				спортување и социјални случувања
			Проект 3.2.1.2.	Уредување на пешачки патеки во руралните предели и природни атрактивности на општината за рекреација и туристички прошетки и социјални случувања
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – РАЗВОЈ НА МАЛОТО СТОПАНСТВО				
Стратешка цел 1	Развој на малите претпријатија и намалување на невработеноста со подобрување на условите за воспоставување на разнообразие во стопанството во руралните региони			
	Конкретна цел 1.1	Подобрување на условите за развој на малото стопанство во руралните области.		
		Програма 1.1.1.	Изработка на потребната урбанистичка, планска и техничка документација за развој на мини - стопански зони во руралните области	
			Проект 1.1.1.1.	Изработка на ДУП за села и урбанистичка планска документација вон населено место за дефинирање на зони за инвестиции во руралната економија
			Проект 1.1.1.2.	Поддршка при воведување на меѓународни стандарди од страна на малите и средните претпријатија
			Проект 1.1.1.3.	Креирање на локална политика за привлекување на инвестиции во руралниот дел на општината Поддршка на руралното население за бројот на квалификувана и конкурентна работна сила на пазарот на трудот преку обуки за доквалификација и преквалификација
		Програма 1.2.1	Подигнување на свеста и едукација на населението за започнување со семејни и мали бизниси	
			Проект 1.2.1.1.	Едукација за развој на претприемништво кај руралното население со фокус на младата популација и жените

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			<i>Проект 1.2.1.2.</i>	Едукација на руралното население за управување и финансиско раотење на мали и семејни бизниси и фарми
			<i>Проект 1.2.1.3.</i>	Едукација на населението за искористување на средствата од Националната Програма за РР и ИПАРД Фондовите
			<i>Проект 1.2.1.4.</i>	Поддршка на руралното население за доквалификација и преквалификација со цел полесно изнаоѓање на работа
		Програма 1.3.1	Подигнување на свеста и едукација на локалното население за влијанијата врз животната средина	
			<i>Проект 1.3.1.1.</i>	Едукација и обука за обновливи извори на енергија
			<i>Проект 1.3.1.2.</i>	Институционална општинска поддршка на новоформирани бизниси кои ќе се занимаваат со обновливи извори на енергија
Стратешка цел 2	Развој на трговија и откуп на сировини и билки во руралните региони преку нови сознанија во производство на храна, лекови и козметички препарати според ЕУ стандарите			
	Конкретна цел 2.1	До 2013 година да се изврши едукација и поддршка на евидентираните лица кои вршат собирање на билки за трговија и производство на храна, лекови и козметика според стандардите на ЕУ преку примена на нови технологии со што ќе се намали невработеноста и ќе се зголеми економската моќ на жителите		
		Програма 2.1.1.	Подигнување на свеста и едукација на населението за квалитетите на регионот и производство на храна, лекови и козметика преку примена на старите и нови технологии, системи и стандарди (до крајот на првата половина на 2013)	
			<i>Проект 2.1.1.1.</i>	Кампања за подигнување на свеста на руралното население за применливоста на старите знаења и традиционалните вредности, нивна примена и

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				исплатливост
			Проект 2.1.1.2.	Едукација на населението за правилен третман и собирање на шумски плодови и билки, заради одржливо искористување на природните ресурси
		Програма 2.1.2.	Подигнување на конкурентноста на постоечките субјекти кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки	
			Проект 2.1.2.1.	Поддршка на субјектите кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки за нивно организирање и настап преку формирање на здружение на собирачи и трговци со шумски плодови и билки
			Проект 2.1.2.2.	Поддршка преку претставување на саеми и други манифестации на субјектите кои се занимаваат со собирање и трговија со шумски плодови и билки
			Проект 2.1.2.3.	Поддршка за зголемување на вредноста на производите од шумски плодови и билки преку воспоставување на проекти кои се однесуваат на развој на нови производи, процесирање (производсто) на производи и складирање (чување) на производите
			Проект 2.1.2.4.	Институционална поддршка и лобирање за отворање на преработувачки капацитет за откуп и преработка на шумски плодови и лековити растенија
Стратешка цел 3	Зголемување на МСП преку поддршка и информираност на локалното население и индивидуалните земјоделци и производители			
	Конкретна цел 3.1	Во периодот 2011 - 2013 да се зајакнат човечките ресурси преку едукација на локалното население за отворање на нови производствени капацитети со што ќе се постигне намалување на невработеност		
		Програма 3.1.1.	Искористување на достапните финансиски извори во областа на РР	

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			Програма 3.1.1.1.	Едукација и поддршка на населението за искористување на средствата од Националната Програма за РР
			Програма 3.1.1.2.	Едукација на населението за искористување на средствата од ИПАРД Фондовите
		Програма 3.1.2		Едукација на заинтересираното население за отворање на нови бизниси – производствени капацитети
			Програма 3.1.2.1.	Едукација на локалното население за претприемништво и маркетинг на производите
			Програма 3.1.2.2.	Едукација на локалното население за достигнување на стандарди за квалитет и безбедност на производите
	Конкретна цел 3.2	Развивање на претприемничките способности за микропретпријатија во Општина Штип и информираност за потребите на пазарот		
		Програма 3.2.1.	Развој на претприемништвото кај локалното население	
			Проект 3.2.1.1.	Едукација за претприемништво со фокус на младата и женската популација (отворање на мали и средни претпријатија)
			Проект 3.2.1.2.	Едукација за раководење со земјоделските стопанства (фармите) кај жените во руралните средини
		Програма 3.2.1	Развој на претприемништвото кај локалното население	
			Проект 3.2.1.1.	Едукација за претприемништво со фокус на младата и женската популација (отворање на мали и средни претпријатија)
			Проект 3.2.1.2.	Едукација за раководење со земјоделските стопанства

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				(фармите) кај жените во руралните средини
		Програма 3.2.2	Едукација на заинтересираното население за отворање на нови бизниси – производствени капацитети	
			Проект 3.1.2.1.	Едукација на локалното население за претприемништво и маркетинг на производите
			Проект 3.1.2.2.	Едукација на локалното население за достигнување на стандарди за квалитет и безбедност на производите
			Проект 3.1.2.3.	Поддршка на населението преку обуки за заживување на старите занаети
	Конкретна цел 3.3.	Во периодот 2011 - 2013 да се развијат мерки за самовработување на руралното население преку поддршка и развој на иновативни дејности, занаети, рачни изработки и сувенири		
		Програма 3.3.1	Истражување и искористување на достапните можности и финансиски извори во областа на РР и меѓународна соработка	
			Проект 3.3.1.1.	Едукација на населението за искористување на средствата од Националната програма за земјоделство и рурален развој (НПЗРР)
			Проект 3.3.1.2.	Едукација на населението за оскористување на средствата од ИПАРД програмата
			Проект 3.3.1.3.	Едукација на населението за пишување проектои со користење на МЦМ методологијата заради искористување на можностите дадени со ИПА програмите за прекугранична соработка
			Проект 3.3.1.4.	Претставување пред населението на кредитните линии и останатите финансиски и технички форми на поддршка за формирање на семејни и мали бизниси

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ= ТУРИЗАМ				
Стратешка цел 1	До 2016 Развој на оддржлив Рурален туризам, бањски и алтернативен туризам преку обезбедување на квалитетни производи и услуги			
	Конкретна цел 1.1	Развој на стандарди за оддржлив туризам во сите негови можности		
		Програма 1.1.1.	Воспоставување на услови за развој на одржлив рурален, бањски и алтернативен туризам	
			Проект 1.1.1.1.	Изработка на студии и мапи со туристичките потенцијали во општината
			Проект 1.1.1.2.	Едукација на населението за искористување на средствата од ИПАРД Фондовите
			Проект 1.1.1.3.	Изработка на проекти и техничка и урбанистичко планска документација во и вон населени места, за развој на туристички локалитети во руралните места
			Проект 1.1.1.4.	Изработка на проекти и техничка и урбанистичко планска документација во и вон населени места, за развој на туристички локалитети во руралните места уредување на туристичките локалитети во руралните области.
		Програма 1.1.2.	Изработка на регионална стратегија за развој на одржлив рурален туризам	
			Проект 1.1.2.1.	Кампања за зајакнување на свеста на населението за капацитетите и потребите на руралниот туризам
			Проект 1.1.2.2.	Кампања за подинување на свеста на руралното население за придобивките од развојот на алтернативниот туризам во руралните региони. Информирање на локалното население за неопходните

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				стандарди во обезбедување на рурален туризам
			Проект 1.1.2.3.	Воспоставување партнерства со општините од регионот за подготовка на регионална стратегија за туризам и заеднички настап на пазарот
	Конкретна цел 1.2	Идентификација и промоција на автентичните вредности на регионот на Општина Штип за развој на туризмот		
		Програма 1.2.1.	Промовирање на можностите за развој на руралниот, бањскиот и алтернативниот туризам во руралните делови на општината со што ќе се подобрат животните услови на локалното население	
			Проект 1.2.1.1.	Подигање на јавната свест на локалното население за можностите за развој на туризмот во ридско-планинскиот регион
			Проект 1.2.1.2.	Идентификација на автентичните вредности, производи и услуги на општината
			Проект 1.2.1.3.	Кампања за подигнување на свеста на локалното население за автентичните вредности и компаративните предности на Штип во процесот на привлекување на туристи
		Програма 1.2.2.	Зајакнување на општинските капацитети и капацитетите на локалното население за воведување на организиран туристички настап	
			Проект 1.2.2.1.	Промовирање на традиционални вредности на Општина Штип
			Проект 1.2.2.2.	Дефинирање и воведување на туристичка понуда и производи од рурален, бањски, алтернативен и културен туризам и организирана општинска промоција на туристичката понуда

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

			Проект 1.2.2.3.	Програма за искористување на старите занаети и производи во формирање на туристичката понуда
			Проект 1.2.2.4.	Програма за идентификација и дефинирање на традиционалната локална кујна и прехрамбени производи и нејзина повидлива застапеност во угостителската понуда на општината
	Конкретна цел 1.3	Подигнување на свеста на населението за глобалните промени во туризмот и вредноста на регионот на Општина Штип		
		Програма 1.3.1.	Зајакнување на информираноста на локалното население за зачувување и одржливо искористување на здравата животна околина како потреба и богатство за развој на туризмот	
			Проект 1.3.1.1.	Кампања за информираноост за глобалните климатски промени и вредноста на здравата животна околина
			Проект 1.3.1.2.	Едукација на локалното население за производство и употреба на здрава храна во приготвувањето на локалната традиционална кујна
		Програма 1.3.2	Едукација на локалното население за развој на рурален туризам, максимално искористување на капацитетите и можностите на руралното население, неговите занаети, домашни производи и гостопримство	
			Проект 1.3.2.1.	Обука на локалното население за подобро прифаќање и третман на туристите: - подготовка на традиционална кујна. - подготовка на кондиционерски производи - комуникациски вештини,

Под-стратегија за рурален развој на Општина Штип 2012-2017

				- странски јазик
			Проект 1.3.2.2.	Обука на населението за адаптација на постоечките сместувачки капацитети за прием на туристи
			Проект 1.3.2.3.	Обука на населението за употреба на локалните занатечиски и традиционални занаети и нивно искористување и употреба во привлекување на туристи преку работилници и контакти со меѓународни организации и асоцијации

